

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

До захисту допустити:
Завідувач кафедри
англійської філології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
за освітнім ступенем «Магістр» на тему:
ІДЕЙНО-СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ
РОМАНУ “МІСТО ДІВЧАТ” ЕЛІЗАБЕТ ГІЛБЕРТ

Студентки освітнього ступеня «Магістр»
Напряму підготовки 035 Філологія
Освітньо-професійної програми 035.041
«Філологія. Мова і література (англійська)»
Северіної Катерини Сергіївни
Науковий керівник: **Городнюк Наталія Андріївна**,
доктор філологічних наук, професор
Рецензент: **Кулакевич Людмила Миколаївна**,
доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри філології та перекладу ДВНЗ «Український
державний хіміко-технологічний університет»

Національна шкала:

Кількість балів:

Секретар ЕК

Київ – 2023

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ТВОРЧИСТЬ ЕЛІЗАБЕТ ГІЛБЕРТ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.1. Поняття “жіноча література”
- 1.2. Особливості творчості Елізабет Гілберт
- 1.3. Рецепція Гілберт у критиці

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

РОЗДІЛ II. УРБАНІЗМ РОМАНУ “МІСТО ДІВЧАТ” ЕЛІЗАБЕТ ГІЛБЕРТ

- 2.1. Поняття про урбанізм у літературі
- 2.2. Урбаністична тематика роману
- 2.3. Роль вставного тексту (п'єси “Місто дівчат”) у творі

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

РОЗДІЛ III. ГЕНДЕРНА ПРОБЛЕМАТИКА РОМАНУ “МІСТО ДІВЧАТ”

- 3.1. Проблема самореалізації жінки у творі
- 3.2. Проблема взаємодії чоловічого та жіночого у романі

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ВСТУП

Кваліфікаційну роботу присвячено вивченню ідейно-стильових особливостей роману сучасної американської письменниці Елізабет Гілберт “*Місто дівчат*”.

Творчість Елізабет Гілберт — це яскраве відкриття. Популярна письменниця з США, яка є нашою сучасницею, народилася в 1969 році у штаті Коннектикут. Елізабет Гілберт всесвітню славу завдяки своєму автобіографічному роману “*Їсти, молитися, кохати*”, який був опублікований у 2006 році. Творчість Елізабет Гілберт пронизана життєвим укладом сучасних жінок. Любов, романтика, сімейний побут і подорожі є вірними супутниками кожної книги автора. В її творах кожна дівчина або жінка може знайти відображення свого життя. В її романах захоплюючий сюжет, який читається напрочуд легко та швидко. Та незважаючи на це, ці книги не можна віднести до типових “жіночих романів”.

Новий бестселер Елізабет Гілберт “*Місто дівчат*” (англ. *City of Girls*) побачив світ у червні 2019 року. Цей інтригуючий роман про жіночу сексуальність і свободу, про відвагу бути собою і право жити так, як тобі хочеться підкорює читача зі своїх перших сторінок. В цій історії переплетені незвичайне кохання, яке потерпає трансформацій через війну та справжня дружба, яку так важко віднайти, зберегти та цінувати. Нью-Йорк 40-х років 20 століття, мінливий та божевільний, змушує головну героїню роману дорослішати та знайти своє призначення в цьому житті.

Ми обрали саме цей твір для майбутнього аналізу, адже він вийшов лише 3 роки тому. Він надсучасний, але описує події 30-40х років у Нью-Йорку. Він дуже обговорюваний, але про нього майже немає дослідницьких робіт. Він досить великий, але читається на одному диханні. В ньому закладено прості істини, але він дуже актуальний у сучасному світі. Саме тому цей твір й привернув нашу увагу.

Актуальність та новизна дослідження полягає у необхідності більш детального та поглибленого вивчення авторського стилю письменниці Е.

Гілберт та його відтворення в українських перекладах. Твір написаний сучасною авторкою, тому наразі є мало досліджень щодо її творчості.

Об’єктом дослідження є роман Елізабет Гілберт “Місто дівчат”.

Предмет дослідження – ідейно-стильові особливості у романі.

Мета дослідження. Метою дослідження є детальний аналіз та розкриття ідейно-стильових особливостей твору “Місто дівчат”.

Серед головних **завдань дослідження** є такі:

1. Дати визначення поняттю “жіноча література”.
2. Проаналізувати особливості та рецепцію творчості Елізабет Гілберт.
3. Окреслити жанрові особливості роману “Місто дівчат”.
4. Визначити основні ідейно-стилістичні особливості роману.
5. Проаналізувати гендерну проблематику.

Матеріалом дослідження послугував роман американської письменниці Елізабет Гілберт «Місто дівчат» та його офіційно затверджений переклад українською мовою, виконаний перекладачем.

У процесі дослідження використовувалися такі **методи**: *інформативно-пошуковий* метод під час опрацювання інформації з літературних джерел. Метод *аналізу* наукових текстів та текстів художньої літератури. Метод *порівняння* для визначення відмінностей. *Індуктивний* метод – для узагальнення інформації у висновках; метод *суцільної вибірки* – застосовувався при збиранні матеріалу дослідження.

Теоретична та практична цінність роботи полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані для подальших і глибших досліджень з історії зарубіжної літератури, теорії літератури, культурології, а також у навчальному процесі під час підготовки лекцій.

Апробація отриманих результатів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

- У **вступі** обґрунтовано вибір теми, її актуальність, новизна, об'єкт, предмет, мета, завдання, матеріал, методи, теоретична та практична цінність дослідження.

- У **розділі 1** розглядаються особливості творчості письменниці у контексті жіночої літератури, сприйняття її критиками.

- У **розділі 2** на матеріалі художнього твору розглядаються стильові особливості роману у контексті урбаністичної літератури.

- У **розділі 3** досліджується гендерна проблематика роману.

- У **висновках** підведені підсумки проведеного дослідження.

Апробація отриманих результатів. Результати досліджень, що включені до магістерської роботи були оприлюднені на Міжнародній науково-практичній онлайн конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених “Мови та літератури” у крос-культурній перспективі”, що відбулася 16-17 листопада 2023 року та під час Декади студентської науки, що відбулася 16-17 березня 2023 року на базі Маріупольського державного університету.

РОЗДІЛ I. ТВОРЧИСТЬ ЕЛІЗАБЕТ ГІЛБЕРТ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.1. До поняття “жіноча література”

Сучасний світ із шаленим ритмом життя, наповнений подіями, залишає нам дуже мало часу для відпочинку, дозвілля та занять улюбленою справою. Однак впродовж багатьох століть література була та залишається джерелом натхнення та способом відпочити від повсякденних справ. Вона є чудовою можливістю зануритися в інший світ героїв, який сповнений емоцій та переживань, а сучасні жіночі романи дозволяють пережити приємні хвилювання та життєві ситуації, яких, можливо, бракує у реальному житті.

Основоположницею жіночого роману в англійській літературі вважають Джейн Остін. Її твори дозволяють досягнути і зрозуміти особливості важких для жіноцтва часів XVIII ст. Творчість Дж. Остін помічає, критикує та відкидає будь-які прояви снобізму, зарозумілості та несправедливості. В її творах завжди знайдеться місце для відстоювання своїх прав на незалежне судження й поведінку. Майстерність володіння літературним словом у своїх романах привертала увагу та інтерес мільйонів читачів до англійської літератури

Композиційні особливості романів Дж. Остін формуються на побудові сюжету від “нещастя до щастя”. Авторка користувалася такими ж методами, як і Аристотель.

Порушені у романах Дж. Остін теми розкрили широкі можливості жанру жіночих романів. При написанні творів вона уникає усіляких моральних принципів виховання, а навпаки змальовує внутрішній світ героїні через становлення її характеру. Таким чином створюючи перші зразки реалістичного психологічного роману.

Основні риси поезики Дж. Остін дозволяють говорити про рівень естетичної цінності її творів. Письменниця майстерно користувалася усіма можливостями реалістичного роману як жанру, які дозволяли їй вести

об'єктивне оповідання, змальовувати характери і прагнення героїв, при цьому висловлюючи й своє особисте ставлення до них.

Життя жінок та чоловіків у кожен історичну епоху набуває важливого значення у творах письменників. В силу певних історико-соціологічних процесів у країнах Заходу і США, коли з'являються перші роботи на захист прав жінки, виникає жіноча проза (на ряду з феміністською лінгвістикою). Ці соціальні процеси призводять до виникнення рухів, які спочатку охоплюють Європу і потім доходять до США, в результаті чого жінки домагаються рівності прав з чоловіками, що знаходить відображення і в творчості [12, с. 126].

На зміну епохи фемінізму приходить доба постфемінізму, яка дає змогу робити жінці вибір самостійно щодо будь-яких аспектів її життя, як то наприклад сім'я, кар'єра, побут і тд. Крім того, жінка починає ставитися із почуттям гумору та часткою самоіронії до себе, що є характерною рисою для руху постфемінізму в цілому.

Мова реагує на всі ці зміни в суспільстві і в поведінці жінки по відношенню до самої себе, до навколишнього її світу, що знаходить відображення і в літературі. В епоху постфемінізм автори-жінки стали більш відкрито писати про те, що їх хвилює. У центрі оповідання знаходиться жінка, яка намагається знайти своє місце в сучасному суспільстві, при цьому поєднуючи особисте життя і кар'єру.

Жіночі романи кінця ХХ – початку ХХІ ст. відображають нові уявлення про соціальні ролі сучасної жінки, руйнують популярні стереотипи або традиційні стосунки між чоловіками та жінками. Жіночий роман починають називати «дамським романом», «любовним романом», «рожевим романом» і досить часто ототожнюють з жіночою літературою.

У 20-21 столітті спостерігається тенденція зростання кількості художніх творів, які автори-жінки пишуть саме для жінок. У літературознавстві навіть наявні спеціальні терміни, де автори чоловіки позначаються як “письменники”

(writers), автори жінки – “жінки-письменниці” (women writers), тим самим розподіляючи художню літературу на так звану чоловічу та жіночу.

І. Морозова та І. Репушевська зазначають, що у жіночій літературі представлені жіночі цінності, жіноче світосприйняття, специфіка жіночого світу, вона відображає досвід автора-жінки. «В творах цього жанру акцентується увага на почуттях та переживаннях героїв, предметом опису є красива та глибока любов, яку не розуміють оточуючі або до якої стоять перепоною складні обставини» [16, с. 21].

Н.Ю. Колісниченко слушно вказує, що жіноча література – це «виявлення специфіки жіночого письма, що народилося та існує в умовах маскулинної письмової традиції як у галузі творчості, так і в галузі його критичного аналізу» [14, с. 248].

Популярність жіночого роману пояснюється тим, що завдяки цій літературі жінка може зануритися у світ мрій та фантазій, якій і пропонує цей жанр. Читач стає пасивним спостерігачем, який може пережити пристрасті інших людей. Одним з домінантних кодів жіночих романів є ескапізм, що є відходом від реальності в інший, більш комфортний, світ, де перемагають добро, розум, краса і сила.

О. Улибіна зазначає, що так званий жіночий роман сміливо можна віднести до числа найпопулярніших жанрів, і дане явище надзвичайно близьке за структурними і змістовними особливостям чарівній казці [20, с. 538]. На її думку, однією з головних рис жіночого роману є повторюваність сюжетних елементів та сталість складу героїв.

Серед представників фемінізму існує думка, що жінки пишуть не так, як чоловіки. Прихильники цієї точки зору стверджують, що відмінності простежуються на фонетичному, граматичному, лексичному і стилістичному рівнях. В. А. Маслова пише: «Жіноча мова набагато більш емоційна, що виражається в більш частому вживанні вигуків, метафор, порівнянь, епітетів, образних слів. В її лексиконі більше слів, що описують почуття, емоції, психофізіологічні стану» [6, с. 8]. Психологічні дослідження показують, що

жінки більш емоційні, ніж чоловіки та більше сконцентровані на своєму внутрішньому світі. Тож безумовно психологічний фактор відображається на манері говорити та висловлювати свої думки, а отже відбивається у творчості.

У сучасній літературі також виділяють такий жанр роману як “чик-літ”, що в перекладі на українську позначає “література для курчат”. Жанр сформувався та здобув популярність у ХХ – початку ХХІ століть. Уже в самому жанровому позначенні цього різновиду жіночої прози відчувається негативна конотація поняття і натяк на відсутність літературної цінності таких творів [4].

Феномен жіночої героїні Chick Lit полягає у зображенні сучасної самотньої молодої жінки постфеміністської епохи в різних сферах життя. Героїня західного чікліта – тип сучасної емансипованої жінки, яка відстоює свої соціальні позиції та не боїться зіткнутися з часто ворожим маскуліним світом. Як правило, це молода жінка з життєвим досвідом, років тридцяти або трохи більше. Вона амбітна, витрачає багато часу на шопінг, заняття спортом, відвідування косметичних салонів і модних ресторанів [31, с. 88]. Простір її життя – урбаністичний світ, мегаполіси на кшталт Нью-Йорка або Лондона.

Як будь-яке нововведення, «чікліт» не отримує однозначної оцінки з боку критиків і літературознавців. Однак така неоднозначність в оцінках та відгуках показує, що важливо далі продовжувати докладно і глибоко вивчати це явище літератури, культури та лінгвістики, залучаючи дані з інших дисциплін [8, с. 60].

Незважаючи на те, що жанр “чик-літ” вважають псевдолітературою, через те, що головні герої зазвичай примітивні, а сюжети передбачувані, але така література є лідером продажів у більшості західних країн.

Ототожнюючи головні ознаки жіночої літератури та творів, можна зробити висновок, що жіноча література спрямована на вираження жіночого досвіду, ідентичності, переживань та перспектив. Це важлива складова літературного спадку, яка відображає жіночу відповідь на соціокультурні та історичні події, а також її бачення світу та суспільства.

Цей жанр літератури глибше занурюється у життя жінки та відображає її страждання та радощі. Він досліджує її внутрішні, психологічні конфлікти, описує розвиток жінки як особистості. Жіноча література також висвітлює питання ідентичності, самовираження та самоідентифікації. Вона допомагає розкрити різні аспекти того, що означає бути жінкою у різних культурних та соціальних контекстах.

Багато жіночих літературних творів ставлять питання гендерної рівності, жіночого піднесення та боротьби зі стереотипами. Феміністська література акцентує на проблемах нерівності та обмежень, з якими стикаються жінки. Вона може реагувати на суспільні зміни та події, такі як рух за права жінок, соціокультурні зміни, політичні рухи тощо.

Часто жіноча література відзначається тим, що вона викликає традиційні ролі та очікування, які приписуються жінкам у суспільстві. Вона може включати в себе розгляд сексуальності, материнства, сімейних відносин тощо.

У світі було сформовано різноманітні літературні течії, спрямовані на підтримку та висвітлення жіночого голосу, такі як фемінізм, жіночий роман, жіночий психологічний роман тощо.

Сучасні письменниці намагаються вирізнити свої твори, додаючи ним певні особливості на різних мовних рівнях. Серед популярних письменниць, які пишуть жіночу літературу можна виділити Е. Чейз, Е. Скотт, С. Браун, Д. Геблтон, Е. Гілберт.

1.2. Особливості творчості Елізабет Гілберт

Унікальним письменницьким талантом на тлі великої кількості відомих і популярних прозаїків вирізняється американка Елізабет Гілберт. Творчість Елізабет неможлива без насиченого опису кохання до всього – до життя, до людей, до подорожей. В її книгах знайде себе кожна сучасна жінка, адже саме Елізабет Гілберт вдалося створити цей яскравий образ справжньої жіночності XXI століття – впевненої та чутливої [19].

Авторка народилася у 1969 році у штаті Коннектикут, США. У дитинстві розвагами Елізабет були читання книжок та написання невеликих п'єс. Авторка відзначає, що особливий вплив на формування її літературних здібностей мали такі твори, як “Чарівник країни Оз”, “Холодний дім”, “Девід Коперфілд” та «Роздуми» Марка Аврелія [10].

Письменниця багато подорожувала та отримувала духовний досвід в Індії та Індонезії. За її словами, саме подорожі допомогли їй відкрити в собі пристрасть [19].

Письменницька діяльність Е. Гілберт розпочалася з оповідання «Пілігрим», надрукованого в 1993 році у журналі «Esquire». І хоча зараз авторка відома своїми романами для жінок, однак довгий час вона позиціонувала себе як письменниця для чоловіків. Під час роботи у чоловічих виданнях їй довелося досліджувати чоловічу природу. Одного разу, щоб написати статтю, вона на цілий тиждень перевтілилася в чоловіка. У передмові до книги «Законний шлюб» письменниця розкрила, що заради результативної роботи «коротко постриглась, забинтувала груди, сунула в штани презерватив, набитий кормом для папуг, і приліпила еспаньйошку під нижню губу – а все для того, щоб хоч якось відчутти і зрозуміти загадкову привабливість існування у вигляді чоловіка» [9].

Весь світ заговорив про Елізабет Гілберт у 2006 році після виходу її автобіографічного твору «Їсти, молитись, кохати». Це була четверта книга письменниці. З грудня 2010 року він протримався у рейтингу найкращих книжок 185 тижнів за версією The New York Times. Згодом бестселер екранізували. Продюсером фільму став Бред Пітт, а головні ролі виконали Джулія Робертс і Хав'єр Бардем. Після виходу книжки «Їсти, молитись, кохати» Гілберт отримувала листи зі словами: «Я ненавиджу все, що з вами пов'язане» та «Ви написали мою Біблію» [2].

Пізніше Е. Гілберт зізналася, що книга «Їсти, молитись, кохати» стала своєрідною спробою розібратися в тому, як вона почуватиме себе в ролі

жіночого автора. Після десяти років письменницької діяльності, орієнтованої на чоловіків, Е. Гілберт прославилася в амплуа письменниці жіночих романів.

Назва книги «Їсти, молитись, кохати» обрана свідомо, адже кожне слово є фактично одним із трьох розділів твору. В кожній з частин по-своєму розкривається назва. У першій – авторка розповідає про складні стосунки з чоловіком, розлучення, захоплення країною та, найголовніше, перші кроки до психологічного зцілення через італійські делікатеси. Друга частина роману присвячена навчанню медитаційних практик та пошуків з їхньою допомогою внутрішньої рівноваги. Третя частина концентрується на романтичній лінії та розвитку жіночності, пошуку балансу у житті. Особливість цього роману полягає у легкості його прочитання, піднятті важливих для сучасних жінок тем, таких як нещасливий шлюб, болісний процес розлучення, здійснення заповітних мрій, процес встановлення духовної й фізичної рівноваги. І, що особливо важливо, читача підкуповує зображення реального життя та детальний опис переживань і відчуттів на кожному з етапів самої письменниці.

Після грандіозного успіху цього роману Елізабет було складно взятися за написання нової книги, адже секретів написання бестселерів в неї не було.

Згодом Гілберт продовжує писати романи, досліджує інститут шлюбу у творі «Законний шлюб» (2010). У 2013 році виходить роман «Природа всіх речей» («The Signature of All Things»), в якому авторка описує історію дуже розумної дівчини з 19-го століття – Алмі Віттекер. Алмі досліджує власну сексуальність (настільки наскільки це було можливо у 19-му столітті), а також намагається утвердитися як жінка у маскулінному суспільстві [1].

У романі «Велика магія» (2015) письменниця вирішує філософські питання: як побороти страх і почати творити. На думку автора, всередині кожної людини приховані незвичайні скарби, якими нас нагородила природа. Твір «Кулінарна книга моєї прабабусі» (2016) виокремлюється з-поміж інших. Він містить у собі не тільки кулінарні рецепти, а й рецепти щасливого сімейного життя.

Зважаючи на популярність Е. Гілберт та її вклад у розвиток сучасної літератури, сама письменниця та окремі її твори неодноразово ставали об'єктом дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців.

Вивчаючи концепт “кохання” та його відтворення у романі «Їсти, молитись, кохати», Ю. Борщ дійшла висновку, що концепт “кохання” розуміється як щось дострокове, закріплене законодавчо, не дивлячись на труднощі та випробування. Для Е. Гілберт кохання визначається у більш широкому аспекті, описуючи практично всі особливості та нюанси [3, с. 153].

Експресивний синтаксис роману «Їсти, молитись, кохати» став об'єктом дослідження вчених А. Воєйкової, Н. Балабас, І. Борисової. Ними було зазначено, що Е. Гілберт виражає свої емоції за допомогою таких мовних засобів як словосполучення, парантетичні внесення, підсилювальні та паралельні конструкції, а також використовує стилістичні фігури інверсію та еліпсис. Емотивність речень передається за допомогою оригінальної пунктуації, яка є емоційно насиченою та відтворює як позитивні, так і негативні почуття Е. Гілберт [7, с. 153].

Книги Елізабет Гілберт мають глибокий сенс, проте, разом з тим, завжди залишаються простими і зрозумілими для простих читачів. Досить популярним став один з її останніх романів – “*Місто дівчат*” (2019). У творі авторка занурюється у глибокий аналіз понять жіночого стаття та жіночої свободи. Головна ідея – ти не мусиш бути хорошою дівчиною, щоб бути хорошою людиною. Жінка може бути вільною в будь-який час. Елізабет Гілберт сказала: «*В мене було велике бажання протягом тривалого часу, я хотіла написати про різних дівчат, чий життя не обов'язково зруйновані їхніми неправильними рішеннями, навіть якщо ці рішення мають погані наслідки*» [25].

Літературі бракувало романів, які показують жіночу свободу вибору у позитивному ключі, тож Елізабет Гілберт вирішує заповнити цей пробіл з допомогою книжки «*Місто дівчат*».

Легкий тон викладу тексту є невід'ємною частиною індивідуально-авторського стилю письма Елізабет Гілберт. Роман написаний чіткою та зрозумілою мовою із використанням спрощених синтаксичних конструкцій [11]. Для того, щоб зробити лексико-семантичний рівень роману більш виразним, авторка використовує багато синонімів, антонімів, а також вживає такі художні засоби як епітети, порівняння, лексичні повтори. Епітети наділяють текст образністю, яка необхідна читачу для відчуття спектру емоцій. Е. Гілберт, як авторка-жінка, виражає свої емоції більш експресивно.

Стиль викладення Е. Гілберт характеризується легкістю, іронічністю та гумором. Зображення емоцій, думок, почуттів героїв, їхнього душевного стану та міжособистісних стосунків робить твір цікавим до сприйняття та спонукає читачів перейматися проблемами персонажів.

1.3. Рецепція Гілберт у критиці

Редакторка The New York Times у своїй рецензії на творчість Е. Гілберт писала: *“Проза Гілберт живиться поєднанням інтелекту, дотепності та розмовної насиченості”*. Про роман *“Істи, молитись, кохати”* Дж. Еган залишила відгук: *“У найкращому вигляді книга дає можливість Гілберт розкрити свою свіжу, дивну чутливість на міжнародній арені”* [33].

Роман був схвально прийнятий критиками. Так, оглядач із “Вашингтон пост” Рон Чарльз писав, що *«Місто дівчат»* – надзвичайно приємна книга, яку не завадило б мати у відпустці під час дощового тижня. За його словами, авторка роману *«точно знає свій шлях у магазині вінтажних суконь, бо [у книжці] описано стільки вбрань, що замість того, аби класти її на полицю, варто повісити її в шафі»*. Чарльз також відзначив почуття гумору Елізабет Гілберт: *«У найкращих уривках її дотепні діалоги виблискують, як діаманти в шампанському»* [26].

Українське видання *«Vogue Ukraine»* писало: *«Якщо ви любите історії а-ля „Секс і місто“ – світські, смішні і гламурні, то ви напевно проковтнете*

„Місто дівчат“ протягом максимум двох-трьох вечорів, бо ця книжка справді як шампанське». Книжка на вихідні: "Місто дівчат" Елізабет Гілберт [13].

Редакторка “Обзервер” Стефані Меррітт назвала роман “теплим і мудрим” [27], авторка та оглядачка «Санді таймс» Доллі Олдертон — “гламурним, сексуальним та переконливим” [28], а Роуен Пеллінг із видання The Spectator^[en] описав роман як “виховання в любові та райдужну насолоду” [24].

Українські зірки також позитивно відгукуються щодо творчості Е. Гілберт. Фронтвумен гурту “The Hardkiss” Юлія Саніна залишила такий відгук на твір “Місто дівчат”: *“Обожнюю книги і фільми про Америку 40-50х. А тут ще й багато гумору, драми, цікавих думок і вартісних діалогів”* [23].

Елізабет Гілберт має помітний вплив на літературний світ завдяки своїм творам та стильовим характеристикам. Особливо важливим є її роман *“Місто дівчат”*, який отримав широкий резонанс та визнання. Твір здобув велику популярність серед читачів та був перекладений на багато мов. Великі тиражі та продажі свідчать про широкий інтерес до творчості Гілберт.

Окрім того, твір відрізняється відомим підходом до структури роману, який поєднує в собі елементи літературного роману, історичної фікції та жіночого літературного жанру. Це може вплинути на розвиток подібних експериментальних жанрових різновидів у майбутньому.

Розкриття таких тем як жіноча незалежність, сексуальність, хвилювання можуть сприяти подальшій розмові про такі теми в літературі та підтримати розвиток жіночого письменства.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Жіноча література завжди була присутньою в історії та розвитку літератури, роблячи свій внесок у різноманітні жанри, стилі та теми. Вона має довгу та багатогранну історію, яка витягається від давніх часів і відображає творчість та ідентичність жінок в різних культурах та епохах. Жіноча проза розвивалася під впливом соціокультурних, політичних та філософських змін,

а також відображала боротьбу за рівні права та можливості жінок в літературному світі.

На початку XIX століття Джейн Остін створила фундамент для подальшого розвитку жіночого роману та феміністської літератури. Її творчість відкрила двері для жінок-письменниць і піднесла жіночий голос у світі літератури. Жінки почали писати романи, оповідання, поезію, філософські трактати тощо. Творчість Дж. Остін помічає, критикує та відкидає будь-які прояви снобізму, зарозумілості та несправедливості.

Жіноча література в XX столітті відзначилася великим розмаїттям стилів, жанрів та тем. Феміністський рух підкреслив значущість жіночого голосу в літературі, і багато авторок почали активно висловлювати свої думки про гендерні та соціальні питання. Літературна творчість жінок у цей період варіювала від експериментальних та авангардних творів до традиційних форм.

Жіноча література є важливою складовою літературного спадку, яка спрямована на вираження жіночого досвіду, ідентичності, самовираження, переживань та перспектив. У творах цього жанру жінка досліджується як особистість, автори глибше занурюються в її життя, її внутрішні та психологічні конфлікти. Нерідко постають питання гендерної рівності, жіночого піднесення та боротьби зі стереотипами, а отже жіноча література акцентує свою увагу на проблемах нерівності, стереотипів та обмежень, з якими стикаються жінки.

Однією з представниць цього літературного напрямку є сучасна американська письменниця Елізабет Гілберт. Однак лише після десяти років написання творів, орієнтованих на чоловіків, вона досягла успіху та визнання в амплу письменниці жіночих романів. Її творчість в контексті жіночої літератури відзначається відкритістю до новаторських тем, стильовою оригінальністю та вмінням передати складність жіночого досвіду на тлі соціокультурних та історичних реалій.

Твори Е. Гілберт акцентують увагу на жіночому досвіді, внутрішніх почуттях та емоціях жінок. Вони висвітлюють питання гендерних ролей та

визнання жінок у суспільстві. У контексті жіночої літератури авторка описує соціокультурні трансформації та як вони впливають на життя жінок. Окрім того, її творам притаманні порушення сексуальних табу. В них вона з відвертістю описує сексуальність та кохання. Це допомагає розширити горизонти відображення жіночого досвіду та протиставляється традиційним моральним нормам. Творчість Гілберт підкреслює важливість самовизначення та самореалізації для жінок. Її героїні демонструють сміливість вибору і розвитку власної особистості.

Твори Елізабет Гілберт позитивно сприймаються критиками. Великі тиражі та продажі свідчать про широкий інтерес читачів до її творчості. Розкриття таких тем як жіноча незалежність, сексуальність, хвилювання є актуальними та на часі, тому ймовірно це буде сприяти їх обговоренню в літературі та зможе підтримати розвиток жіночої літератури.

РОЗДІЛ II. УРБАНІЗМ РОМАНУ “МІСТО ДІВЧАТ” ЕЛІЗАБЕТ ГІЛБЕРТ

2.1. Поняття про урбанізм у літературі

Образ міста в художній літературі пройшов тривалу еволюцію, набуваючи нових значень і функцій у наративній структурі творів разом зі зміною ролі міста в бутті людини, а отже з ускладненням його сприйняття. Місто «не є просто темою, топосом чи типом пейзажу. Місто є символом певного типу свідомості як автора, так і його героя» [17, с. 484].

З містом пов'язаний феномен *урбанізації*, який визначив обличчя сучасного світу і культури. По-перш, за все, урбанізацією називають зростання міст і кількості міського населення. Урбанізація – також історичний процес підвищення ролі міст і міського способу життя у розвитку суспільства. Зростання міст відбувалося протягом усієї історії людства, однак лише у ХІХ столітті як наслідок утвердження буржуазного суспільного ладу і капіталістичного способу виробництва починається стрімка концентрація населення в містах. Найвагомим наслідком процесу урбанізації стало те, що місто почало відігравати визначальну роль в культурі будь-якого розвинутого соціуму. З цієї нагоди Макс Вебер ще у 1923 році наголошував: “Місто і тільки місто створило характерний феномен мистецтва-історії” [5]. Через два десятиліття, у 1946 році суголосну думку висловив і швейцарський історик Александр Рюстов, який стверджував, що “будь-яка розвинена культура є міською культурою” [22].

У другій половині ХХ століття розвивається західноєвропейська урбаністична історіософія, у результаті чого виникає “нова міська історія, культура, література тощо” [18], що дозволяє розуміти місто як втілення великих систем (цивілізаційних, держав, засобів виробництва).

Д. Харві, С. Сассен, Л. Ямпольський вважали, що “місто – середовище індивідуальної та соціальної свободи”, а процеси урбанізації спричинили цілу

низку глобальних проблем, які впливали і впливають на поступування світового літературного розвитку [32, с. 371].

Сучасний літературний процес репрезентує поширення й утвердження урбаністичної домінанти як універсальної духовно-мистецької теми. Поява та розвиток мегаполісів, які характеризуються соціальною невизначеністю, непевністю, експериментальними пошуками, сумнівами, у літературі відтворюються як безкінечний потік художніх інновацій.

Топос міста, локус міста, лабіринт міста, місто як тло, місто-палімпсест, місто як текст – ці та інші аспекти втілюють урбаністичну тему в художніх творах.

Тематика та образне представлення міського життя і міського середовища у літературних творах тісно пов'язано із терміном “урбанізм”. Він охоплює описи міського ландшафту, архітектури, соціальних, економічних та культурних аспектів міського життя, а також роздуми про місто як символ та метафору.

В літературі урбанізм може мати різні форми залежно від жанру та літературного стилю. Іноді в творах місто зображується як місце спокою, краси та можливостей, що надихає героїв та відображає їх амбіції та мрії. А в інших творах міське середовище може бути зображене як бездушне, суєтне та анонімне, де герої шукають своє місце у світі або борються зі своїми внутрішніми конфліктами.

У літературознавчій енциклопедії, автором-укладачем якої є Ю. Ковалів, вказано, що урбанізм – це зображення у художніх творах великих міст, мегаполісів, увага до техніки, відтворення стрімкого темпоритму життя, шумів. Також зазначається, що особливо виразними були такі мотиви у футуристів та конструктивістів, почасти символістів, кубістів, сюрреалістів [15]. Урбанізм у літературі може включати детальне описання міських пейзажів, архітектури, вулиць, транспорту та ритму міського життя. Такі описи можуть створювати настрій, атмосферу та допомагати відтворити реалістичне зображення міста.

Літературні урбаністичні твори можуть досліджувати психологічний стан та емоційний досвід міських жителів. Вони можуть розкривати самотність, втому, стреси або втрату зв'язку з природою в міському середовищі.

Урбаністична література також може відображати соціальні проблеми та нерівності міста, такі як бідність, бездомність, злочинність або проблеми екології та загальної якості життя. Вона може показати вплив міського середовища на психологію та ментальний стан героїв. Місто може стати символом або втіленням певних цінностей, а також впливати на самоусвідомлення і ідентичність персонажів.

Урбанізм у літературі може допомогти розкрити складність та розмаїття міського життя, а також пролити світло на соціальні, економічні та культурні аспекти сучасного суспільства.

Деякі видатні приклади літературних творів, що досліджують урбанізм, включають “Великий Гетсбі” Ф. С. Фіцджеральда, “1984” Дж. Оруелла, “Улісс” Дж. Джойса, “Лондонські розповіді” Пітера Акройда.

Важливо зауважити, що дискурс урбанізму може вплітатися в різні літературні стилі, такі як реалізм, модернізм, постмодернізм в залежності від авторського підходу. Розкриття теми міста у творі дозволяє зануритися та відчувати його унікальну атмосферу та динаміку.

2.2. Місто як персонаж твору

Роман “Місто дівчат” за своїми жанровими та стильовими характеристиками якнайкраще вписується у рамки урбаністичної літератури. У своєму творі Елізабет Гілберт всебічно розкриває урбаністичну тематику, яка відіграє значну роль у формуванні історії та її персонажів. Із назви твору одразу стає зрозумілим, що розгортання подій та становлення головної героїні буде проходити на тлі міста.

В урбаністичних літературних творах простежується закономірність щодо того, що головний герой виходить із села або маленького містечка та

рухається у напрямку великого мегаполісу задля втілення своїх мрій та реалізації амбіцій, як наприклад у першому українському урбаністичному романі Валер'яна Підмогильного “Місто”.

У романі “Місто дівчат” сценою для подій Елізабет Гілберт обрала величезний американський мегаполіс Нью-Йорк. Авторка занурює читачів у яскраву та динамічну атмосферу міста 1940-х років.

“Улітку 1940 року батьки відправили мене, дев'ятнадцятилітню дурену, до тітки Пег, яка керувала театральною трупкою у Нью-Йорку” [21, с.1] – на початку оповіді авторка ставить сцену, на якій будуть розгортатися події упродовж усього твору.

Одним із аспектів міської теми в романі є зображення самого Нью-Йорка як персонажа. Він впливає на становлення та дорослішання головної героїні Вівіан Морріс, коли вона прокладає свій шлях галасливими вулицями та гламурними театрами. Для неї Нью-Йорк 1940-х років стає ідеальним: *“Воно (місто) назавжди залишилося у моїх спогадах, наче орхідея у притискачі для паперу. Те місто завжди буде моїм ідеальним Нью-Йорком”* [21, с. 4].

Енергія та привабливість міста захоплюють Вівіан своїми безмежними можливостями та звільняючою атмосферою. Через багаті описи гамірних вулиць Нью-Йорка, різноманітних районів, процвітаючої мистецької сцени, бурхливого нічного життя авторка вловлює енергію та дух міського пейзажу: *“Щойно випав дощ. Небо було мальовниче, фіалкове. Краєм ока я помічала скляні хмародери, неонові вивіски, блискучі після дощу вулиці. На хіднику бігли, квапилися, походжали і спотикалися люди”* [там само], *“Повз нас пролітали, заворожуючи мій зір, торговельні пасажі, дансинги, кінотеатри, театри і кав'ярні”* [там само].

Метушливий мегаполіс сповнений мріями та безмежними можливостями. Це місто, яке ніколи не засинає, де зустрічаються люди з усіх верств суспільства.

Значну роль у романі відіграє театральний район, зокрема Бродвей. Він символізує *творчість, артистизм і прагнення до мрій*. Авторка зображує його

як серце культурної сцени міста, де актори-початківці, режисери та продюсери збираються разом, щоб створити магію на сцені. Театральний район описується як місце гламуру, артистизму та хвилювання, де народжуються та руйнуються мрії. Театральна сцена дає головній героїні відчуття мети та причетності, формуючи її розуміння пристрасті, таланту та складності індустрії розваг. Протягом роману згадуються різні райони Нью-Йорка, кожен зі своєю особливою індивідуальністю та характером. Від гамірних вулиць Таймс-сквер до богемного Грінвіч-Віллідж авторка супроводжує читачів у подорож різноманітними ландшафтами міста. Кожен район окремо зображує цілісну картину міста, де поєднуються унікальні культури, різноманітні стилі життя та амбіції.

Зображення Нью-Йорка як персонажа твору також виконує важливу психологічну функцію. Так Нью-Йорк стає місцем втечі та самопізнання для головної героїні. Він стає каталізатором для її особистого зростання та дослідження самої ж себе.

Вівіан Морріс – головна героїня роману, яка відправляється жити до своєї ексцентричної тітоньки на Манхеттені. З приїздом у велике місто, вона усвідомлює: *“Тут я нарешті кимось стану, вирішила я”* [21, с. 7]. На самому початку твору вона вже ставить собі за мету досягти успіху в цьому великому місті. Саме через те, що Нью-Йорк відомий своєю культурною різноманітністю, сучасністю та величезним масштабом, він і стає тим місцем, де Вівіан знаходить свободу та необмежені можливості. Це має велике значення для героїні, адже вона може знайти себе та розкрити свою ідентичність у цьому розмаїтому середовищі.

Для Вівіан на початку є досить незвичним той факт, що її більше ніхто не буде контролювати: *“жодна авторитетна особа більше не стежитиме, куди я йду і коли приходжу”, “увечері не треба було вертатися до котроїсь години”, “Свобода.”* [21, с. 9]. Згодом вона усвідомлює, що в цьому місті вона дійсно вільна та незалежна. Нью-Йорк дає їй змогу робити те, що вона хоче.

“Я мріяла пити мартіні з артистками, бути в курсі, що там відбувається на Бродвеї, і підслуховувати плітки про хлопців, які були схожі на дівчат! Мріяла почути про класний секс, яким хвалялися інші. Але такого не можна було казати” [21, с. 8]. Дух Нью-Йорка змушує Вівіан звільнитися від обмежень свого традиційного виховання. Місто надає можливість юній дівчині дослідити свої пристрасті та бажання.

Але для головної героїні це місто стає символом не тільки свободи, але й містом, в якому вона досліджує свою жіночу сексуальність: *“а Нью-Йорк здавався мені синонімом сексу”* [21, с. 18].

Крім того, Нью-Йорк стає місцем, де Вівіан налагоджує значущі стосунки та відчуває глибокі зв'язки з іншими. Вона утворює тісні зв'язки та міцну дружбу. Місто слугує фоном для романтичних зустрічей та сексуального звільнення Вівіан. Розпусний дух міста дає можливість для кохання, пристрасті та сексуальних пошуків, що врешті-решт формують її розуміння стосунків та інтимності.

Великі міста завжди втілюють різні верстви людей. Так само і на життєвому шляху Вівіан зустрічаються різнопланові персонажі, з якими їй доводиться формувати відносини. Розпочавши роботу у театрі “Лілея”, вона занурюється у богемний світ театру, танцівниць та нетрадиційних стосунків. За взаємодією між героями цікаво спостерігати, адже під час цієї взаємодії формується й особистість самої Вівіан. Співпрацюючи та спілкуючись із ідеальними артистками та розпусними танцівницями, вона усвідомлює наскільки різноманітним буває цей світ і тим самим кидаючи виклик суспільним нормам того часу. Вона розширює своє розуміння про цей світ та кидає виклик своїм упередженим уявленням.

Нью-Йорк також є відображенням жіночої незалежності та сили. Вівіан бачить перед собою приклади сильних та незалежних жінок і це впливає на її власні амбіції та ставлення до життя: *“Я гадала собі, що ціле літо вела дорослі розмови, бо перебувала в товаристві досвідчених артисток, але в ту мить*

зрозуміла, що справді дорослою була оця наша розмова. Ми говорили про майстерність, знання та естетику” [21, с. 26].

Міське середовище дає юній героїні можливість експериментувати, робити помилки та вчитися на них. Для Вівіан Нью-Йорк також став місцем її самореалізації як жінки, в ньому вона змогла по-справжньому подорослішати та набратись життєвого досвіду. І навіть після того, як вона збилася з ніг, вона все одно вирішила повернутися в те місто, яке зробило їй боляче: *“Я хочу знову поїхати до Нью-Йорка, щоб розширити свої життєві горизонти”* [21, с. 63].

Повернення Вівіан у Нью-Йорк стає найважливішим моментом в історії, адже її життя назавжди змінюється. Вона кидає собі виклик більше ніколи не здаватися перед труднощами та не тікати: *“Мене охопив трепет. Я вирішила посадити там своє маленьке життя і більше ніколи його не покидати”* [21, с. 64].

Нью-Йорк у “Місті дівчат” втілює також *дихотомію гламуру та реальності*. У той час як місто дарує привабливість слави, успіху та хвилювання, воно також відкриває Вівіан наслідки її вчинків і суворі реалії життя. Вона отримує цінні життєві уроки, і завдяки цьому досвіду Віван усвідомлює складність життя та важливість особистої відповідальності. Твір демонструє нам складність реалізації своїх бажань у місті, яке може як піднімати з ніг, так і кидати жорсткі виклики. Тож Нью-Йорк для юної Вівіан символізує переломний та ключовий період її життя, в якому вона бореться із труднощами.

Описи Нью-Йорка у творі також грають дуже важливу *соціокультурну* функцію. Місто увібрало в себе різні культури, мови, традиції та релігії, які співіснують поруч один з одним. Це розмаїття та культурний плюралізм дозволяє авторці відстежувати взаємодію та вплив, які вони мають одна на одну.

Місто Нью-Йорк стає концентратом жіночності та жіночої солідарності. Протягом усього роману головна героїня стикається з багатьма дівчатами-артистками, знайомиться з ними та співпрацює. Дружні стосунки також мають

для неї велике значення. В цих дівчатах вона знаходить жіночу солідарність та підтримку “(*«З нашою Віві!» Хіба я чула колись тепліші слова? Я була «їхньою Віві!»*)” [21, с. 15]. Вона відчуває себе корисною та потрібною, коли інші дівчата також цікавляться її роботами: “*Побачивши, яку красу я шию для Селії, інші дівчата захотіли, щоб я і для них пошила особливі сукні*” [21, с. 13]. Це все підкреслює той факт, що жіночі кола та спільноти, взаємопідтримка у суспільстві є дуже важливими.

На тлі міста також зображуються персонажі та розкриваються різні особисті історії їхніх стосунків. У суспільстві існують гендерні стереотипи та певні соціокультурні очікування, які в цьому творі руйнуються. Так, наприклад, Віван задається питанням “*Невже тітка Пег та Олів лесбійки?*” [21, с. 41]. Згодом, виявляється, що так. Вона пише про тодішній Нью-Йорк: “*Шістдесяті викликали в мені гордоці, бо моє товариство до певної міри передбачило всі ці перетворення й заворушення. Сексуальна революція? Я вже давно в неї занурилася. Гомосексуальні пари, які мешкали разом як подружжя? Тітка Пег і Олів були тут чи не першими*” [21, с. 88].

“*Наші глядачі не можуть дозволити собі викласти чотири долари за місце в партері, а ми не можемо викинути гроші на друк нових квитків*” [21, с. 41], – у творі також зображені різні соціальні верстви суспільства, від багатих до бідних, що також відображає реальний соціокультурний спектр Нью-Йорка. “*Нові високі ціни на квитки і наша космополітична комедія відштовхнули народ з робітничого класу*” [21, с. 45].

Нью-Йорк у романі “Місто дівчат” також відображає соціальну динаміку та культурні зрушення 1940-х років. Місто оговтується від Великої депресії та перебуває на порозі Другої світової війни, що додає наративу відчуття терміновості та невизначеності. “*Війна – страшна штука, але вона кожного чогось вчить*” [21, с. 3], – авторка досліджує зміну ролей жінок, вплив війни, а також боротьбу та тріумфи людей, які намагаються знайти своє місце у світі, що швидко розвивається. Тож Нью-Йорк служить мікрокосмом цих великих трансформацій.

Паралельно із цим опис Нью-Йорка також виконує важливу історичну функцію, допомагаючи розкрити історичний контекст та поринути в історичний період. Роман розгортається в середині 20 століття, де одним з найважливіших історичних контекстів є Друга світова війна. Ця війна впливає на життя головної героїні та усієї спільноти: *“– Просто я стільки чекала, коли нарешті подорослішаю, а тепер виявилось, що нема ради чого дорослішати, – пояснила вона (Марджорі). – Одна тільки війна, війна, війна і робота, робота, робота. Я вже не маю сили”*сбб. Вівіан також плаче від розуміння того скільки років вони пожертвували *“цій пекельній, нескінченній війні”* [21, с. 69].

Для багатьох людей це були скрутні часи: *“Війна була гігантським зажерливим колосом, який відбирав у нас все: не тільки час і зусилля, а й олію, гуму, метал, папір, вугілля”* [21, с. 66].

Описи також включають в себе мобілізацію чоловіків на фронт: *“А мільйони американських дівчат квапилися прив’язати до себе коханих іще до того, як війна забере всіх хлопців”* [21, с. 61]. А деякі дівчата навіть мали змогу обернути факт війни на свою користь: *“Були навіть такі, що хотіли затягнути під вінець вояків, яких заледве знали, з розрахунку, що якщо ті загинуть на полі бою, вони — як їхні вдови — отримають по десять тисяч доларів компенсації”* [там само].

Описи міста також демонструють психологічні зміни, які відбулися в міському середовищі. Із початком війни місто дуже змінилося: *“Нью-Йорк змінився з того часу, коли я вперше туди потрапила. Фривольність померла... Серйозність тягарем лягла на місто”* [21, с. 66].

У післявоєнний час, у 1950-х роках, місто починає потроху змінюватися. Протягом цього періоду у суспільстві відбуваються соціальні трансформації, такі як зміни у ролях жінок, розширення соціальних можливостей і зміна культурних стереотипів: *“Однак труднощі воєнних часів додали мені винахідливості й упевненості в собі, а спільна справа з Марджорі – рішучості; тож, мабуть, я просто більше не вірила, що для того, аби досягнути*

багатьох цілей у житті, мені потрібен був чоловік. (Чесно кажучи, я потребувала його тільки з однією ціллю.)” [21, с. 72].

Але дещо таки залишається застарілим: *“але ти уявити не можеш, якою ганьбою було в той час для жінки народити дитину поза шлюбом, навіть у ліберальному Нью-Йорку” [21, с. 75].*

У 1960-х роках, в місті також відбуваються культурні заворушення й перетворення. Суспільство починає зростати на очах та відкидати старі норми на правила: *“Фемінізм і виховання дитини без чоловіка? Марджорі роками несла цю службу. Нелюбов до конфліктів і прагнення залагоджувати все ненасильницьким шляхом? Що ж, познайомтеся із солоденьким хлопчиком на ім'я Натан Ловікі!” [21, с. 88].*

Роман “Місто дівчат” також може слугувати історичним документом, який відображає життя та атмосферу Нью-Йорка в певний історичний період. Це дозволяє читачам глибше зануритися в історію та культурні перспективи того часу.

Отже, описи Нью-Йорка у романі допомагають створити історичний контекст та відобразити соціокультурні та історичні аспекти життя головної героїні та суспільства в цілому. Описи створюють атмосферу багатозарової та різноманітної міської дійсності, які відкривають можливості для дослідження жіночої солідарності та впливу гендерних стереотипів. Розгортання подій на тлі Другої світової війни та у післявоєнні часи робить роман більш насиченим глибоким з історичної точки зору.

Підсумовуючи, Нью-Йорк у творі “Місто дівчат” є важливим і багатовимірним персонажем. Як фон для розгортання подій він надає твору яскравості та динаміки. Він символізує свободу, творчість і можливості, а також відображає соціальний та історичний контекст часу. Театральна сцена міста, його роль у зміцненні стосунків і його здатність сформувати подорож Вівіан до самопізнання роблять його невід’ємною частиною оповіді роману. Міська тема в “Місті дівчат” демонструє трансформаційну силу міста в житті головної героїні. Роман заглиблюється в теми сексуальності, ідентичності та

особистої свободи, які посилюються в контексті жвавого міського середовища. Місто мрії, сповнене пристрастей, дає змогу по-справжньому відкрити та знайти себе серед хаосу, але водночас великих можливостей.

2.3. Риси постмодернізму в романі “Місто дівчат”. Роль вставного тексту (п'єси “Місто дівчат”) у творі

Роман “Місто дівчат” Елізабет Гілберт відзначається деякими рисами *постмодернізму* в своєму стилі.

Твір має нетрадиційну структуру, де головна героїня Вівіан Морріс розповідає свою історію у формі листа-сповіді до доньки чоловіка, з яким її пов'язувала сумна історія кохання. Вівіан Морріс веде листування, де вона висловлює свої роздуми щодо літератури, театру та мистецтва. Цей стиль викладу може створювати враження, ніби читач спостерігає за розгортанням подій на відстані та водночас напряду спілкується із автором, це додає тексту інтимності. Ця саморефлексивність є характерною рисою постмодерної літератури, а також створює контекст для метатекстуальних обговорень.

Роман також містить сарказм і гумор, які часто використовуються для коментування подій та персонажів. Це може надавати твору іронічний та саркастичний характер, що є однією з ознак постмодернізму. Герої роману часто використовують саркастичні відповіді та репліки у діалогах між собою. Це вказує на їхню гостру готовність до життя та гострий інтелект.

Фрагментарність також є однією з ознак твору. Роман не завжди має лінійну структуру сюжету. Він містить флешбеки та ретроспекції, які можуть надавати оповіді структурної складності. У своєму листі Віван згадує своє студентське життя, детально описує свої враження від роботи в театрі, що дає можливість перенестися в минуле та відчутти її емоції та пережити її досвід. Фрагментований нарративний стиль є поширеною постмодерністською технікою, яка кидає виклик традиційному нарративу.

Твір “Місто дівчат” також залишає певні елементи та мотивацію персонажів відкритими для тлумачення, заохочуючи читачів активно взаємодіяти з текстом і робити власні висновки

Однією з ознак постмодернізму у творі є *інтертекстуальність*. Роман містить в собі декілька літературних посилань та аллюзій до інших літературних творів. Авторка посилається на п'єси Вільяма Шекспіра, зокрема “Ромео і Джульєтта” та “Гамлет”, які часто згадуються та обговорюються у романі: *“Ти маєш рацію, Артуре. «Гамлет» – п'єса невесела, але Пет зіграла свою роль з вогником і пожвавила ту всю історію”* [21, с. 23], *“пізніше я довідалася, що Една до сорока з копійками грала роль Джульєтти”* [там само]. Також авторка згадує театральну п'єсу “Ворог народу”: *“Я познайомилася з Артуром, коли той ще був хлопчиськом – монтував декорації для п'єси Ібсена, в якій я грала”* [21, с. 25].

Ці інтертекстуальні посилання створюють шари значення та пов'язують історію з ширшим культурним контекстом.

Твір “Місто дівчат” не тільки містить в собі ознаки інтертекстуальності, але й наразі самотійно виступає як посилання на твір у творчості українських виконавців. Прикладом цього може слугувати пісня “Дівчина” з останнього альбому гурту “The Hardkiss”. В ній співачка бере прототипом дівчини саме головну героїню роману – Вівіан Морріс:

Дівчина з красивим ім'ям

Не довіряє місту із красивим ім'ям

Місто із красивим ім'ям – це, звісно, Нью-Йорк, який так само захоплює виконавицю.

І коли сонце рано встає

Вона лягає дівчиною з іншим життям

Ці строчки повністю описують першу половину книги, коли Вівіан перший раз приїжджає до Нью-Йорка. Вдень життя Вівіан сповнене працею над костюмами, спілкуванням із акторами та танцюристками у театрі “Лілея”. Там вона знаходить свою майбутню подружку Селію Рей, разом з якою робить

безглузді вчинки, але в той же час проживає свою молодість якнайяскравіше. Вночі у Вівіан прокидається її темна сторона. У більшій мірі на це впливає Селія, адже саме товаришуючи з нею, вони ходять по нічних барах та розважаються із чоловіками. Додому вони приходять рано-вранці, вже тоді, коли встає сонце. І Вівіан лягає спати дівчиною із абсолютно іншим життям, про яке взагалі на той час ніхто не здогадується.

Стали розтавати у містах

Мрії на рожевих парусах

Великі міста завжди супроводжують великі мрії та чи насправді це реально втілити їх усі у життя? Рожевий колір, як і у фразеологізмі “рожеві окуляри” позначає ні що інше, як мрії, які нереальні, які дуже складно перетворити на щось видиме. Цій дорослій дівчинці треба зняти окуляри та почати бачити світ таким, який він є насправді – сірим та жорстоким.

А коли збиваються люди з ніг

Піднімає їх, надихає їх, оживляє лиш мрія

Бути щасливими мрія

Дійсно, людям властиво збиватися з ніг та робити помилки у цьому житті. Та Вівіан була не виключення. Незабаром і сама Вівіан опиняється в центрі скандалу, оступившись на любовному фронті, що ледь відкрився для неї. Між нею, Селією та чоловіком актриси, яка грала у театрі, стається неприємна історія. Дорослій дівчинці Вівіан треба самостійно з неї виплутатися. Це збиває її з ніг та змушує повернутися у своє рідне місто. Проте, саме ця помилка, що перевернула світ дівчини з ніг на голову, і виявляється тією відправною точкою, з якої починається її нове життя. Вона переосмислює усе, що сталося, та згодом починає мріяти наново, але дуже обережно. Вона хоче бути щасливою, незважаючи ні на що та приймає рішення про повернення до Нью-Йорка, де починає будувати своє життя з нуля: *“Мене ощаслиблює інше. Моя робота. Друзі й родина, яку я створила. Нью-Йорк. Коли я йду отак з тобою через міст”* [21, с. 79].

Щодо інших ознак інтертекстуальності у творі, можна виокремити декілька прикладів вставного тексту, які теж слугують рисами інтертекстуальності.

Вставний текст, також відомий як “вторинний” або “підметний” сюжет, є невеликим оповіданням, листом, розповіддю або внутрішніми монологами, що включаються в текст роману або іншої книги, щоб розширити сюжет або ще більше розкрити персонажів [+++?]. Вставний текст може мати різні ролі в романах, залежно від того, як автор використовує його для створення настрою, глибини та більшого розкриття історії. Основні ролі, які вставний текст може грати в романах:

- вставний текст може додати додаткові деталі, які необхідні для розуміння сюжету або персонажів. Він може включати інформацію про минулі події, думки або переживання персонажів, що допомагає читачам краще зрозуміти контекст і динаміку історії;

- вставний текст може допомогти створити настрій або атмосферу в романі. Він може описувати природу, пейзажі, погоду або інші деталі, які створюють емоційний вплив на читачів та занурюють їх у світ книги;

- вставний текст може розкрити внутрішні думки, почуття та мотивації персонажів. Він може дати уявлення про те, як персонажі реагують на події, які відбуваються в романі, та які мають сховані мотиви або почуття;

- вставний текст може додати різноманітності до структури роману та ритму розповіді. Він може слугувати перепочинком або зміною теми після інтенсивних або драматичних подій, або, навпаки, додавати емоційної напруги та підсилювати драматичні моменти;

- вставний текст може надати альтернативну перспективу на сюжет або персонажів, дозволяючи читачам бачити історію з іншого кута зору або зрозуміти додаткові аспекти сюжету [+++?].

Головним вставним текстом у романі “Місто дівчат” є театральна п'єса з однойменною назвою “*Місто дівчат*”, яка створює внутрішній літературний текст в межах самого роману. Вона відіграє вирішальну роль у формуванні

оповіді та наданні глибини історії. Сама п'єса написана і поставлена колишнім чоловіком тітки Пег: *“Не минуло й тижня після його приїзду, як Біллі Б'юелл написав сценарій «Міста дівчат»”* [21, с. 32].

Вставний текст у роман введено за допомогою кількох способів. По-перше, головна героїня роману Вівіан Морріс розповідає всю історію у вигляді листа, включаючи й розповідь про постановку п'єси. Насамперед це створює враження, ніби читач перебуває у центрі подій та на власні вуха слухає історію головної героїні. По-друге, п'єса вставлена у текст роману через діалоги та монологи персонажів. Герої розмовляють про театральну виставу та обговорюють її:

*“ – Мені не подобається ідея, щоб дія нашої п'єси відбувалася у борделі.
– А мені подобається! – широко усміхнулася Една. – Ідея прекрасна! Я буду і господинею борделю, і власницею підпільного бару. Чудесно!”* [21, с. 27].

А також цитують фрагменти п'єси: *“– Цей годинник я ніяк не можу продати! – вигукує вона, тримаючи в руці великого золотого годинника на гарному ланцюжку”*[21, с. 43].

Головна героїня також висловлює свої власні роздуми щодо літератури, театру, мистецтва і, зокрема, п'єси “Місто дівчат”: *“І то був добрий сценарій – принаймні я так вважала, спираючись на свій куций досвід. Зрештою, навіть мені було очевидно, що дядько Біллі писав легко й дотепно, жваво і життєрадісно”* [21, с. 32]. Ця вистава впливає на життя головної героїні та створює можливості для обговорення літературного процесу.

За сюжетом п'єса “Місто дівчат” стала історією *“про таку собі місіс Еленору Калевалу – заможну вдову, яка втратила всі статки під час біржового краху 1929 року і, щоб утриматися на плаву, переробила свій маєток на казино та бордель”* [21, с. 33].

Участь Вівіан у постановці цієї п'єси стає переломним моментом в її житті. Мистецтво дизайну костюмів та театрального гардеробу є також значною частиною театрального досвіду. Вівіан розпочинає свій шлях як художник по костюмах і театральний ентузіаст. Вона працює у театрі “Лілея”

та створює образи для акторів: *“Думаю, можна сказати, що я стала художницею з костюмів у театрі «Лілея» – але тільки тому, що ніхто не заперечував, щоб я себе так називала”* [21, с. 13].

Протягом твору вона демонструє свої таланти та пристрасть до театру, дає читачам уявлення про її творчі здібності та любов до мистецтва. Вона отримує безцінний професійний досвід у театральній індустрії. Цей досвід виводить її у світ творчості та мистецького самовираження. Завдяки своїй участі у виставі Вівіан зазнає особистісного зростання та самопізнання. Вона дізнається про власні таланти та пристрасті, зокрема в дизайні костюмів, одночасно отримуючи краще розуміння власної особистості.

Процес підготовки до вистави та пошиття костюмів стає захоплюючим епізодом у житті Вівіан: *“Я всю душу вклала в їхні костюми”* [21, с. 22]. Творіння Вівіан відіграють вирішальну роль у втіленні персонажів у життя. Роман яскраво описує складні костюми та їхній вплив на героїв.

Вівіан мала змогу співпрацювати з відомою артисткою, яка добре зналася не тільки на особливостях своєї фігури: *“Я була приємно вражена тим, як добре ця жінка знала особливості своєї фігури. Більшість жінок уявлення не мають, що їм личить, а що ні. Натомість Една була суцям втіленням упевненості. Я вже зрозуміла, що, працюючи з нею, пройду неабиякий вишкіл із пошиття костюмів”* [21, с. 28], але й на створенні гарних театральних костюмів: *“ – Ти шиєш для сцени, Вівіан, – давала мені настанови Една. – Звертай більше уваги на форму, ніж на деталі. Не забувай, що найближчий глядач сидітиме за десять кроків від мене. Мисли масштабно. Яскраві кольори, чіткі лінії. Костюм – це ландшафт, а не портрет. Мої сукні мусять бути блискучі, люба, але я не хочу, щоб вони були зірками шоу. Вони не повинні затьмарювати мене”* [там само]. Вівіан співпрацювала із жінкою, якою почала захоплюватися: *“Чесно кажучи, я поволі закохувалася в неї. Вона майже змістила Селію із п’єдесталу, ставши основною особою, яка викликала в мене захоплений трепет”* [там само].

Прем'єра п'єси “Місто дівчат” “*викликала страх і суперечки* [21, с. 42]” ще до початку її показу. Але публікою вона була сприйнята із великим захопленням: “*Хіт був у наших руках. Якийсь тиждень тому ми вмовляли людей прийти на нашу виставу, а тепер завертали їх з порога*” [21, с. 45].

У романі авторка дозволяє читачам відчувати атмосферу відгуків публіки після вистави. Реакції глядачів, включаючи сміх, аплодисменти або осуд, відіграють важливу роль у створенні атмосфери: “*Зала заревіла від сміху*” [21, с. 43], “*Люди безперестанку теревенили про виставу: про фігуру Селії, про шарм Едни, про танцюристів, про пісні. Переказували одне одному дотепи і знову з них сміялися*” [21, с. 44].

Ще одним видом вставного тексту у творі виступають театральні рецензії журналістів на виставу, які відіграють також значну роль у наративі: “*Цитата з рецензії Томаса Лессіга для «Морнінг Телеграф»*” [21, с. 43], “*Цитата з рецензії Двайта Міллера для «НьюЙорк ВорлдТелеграм»*” [там само].

Ці рецензії пропонують критичні оцінки та думки про театральну виставу, дають змогу зрозуміти як постановка була сприйнята публікою та критиками: “*Навіть якщо цій виставі бракує реалістичності, то шарму їй, без сумніву, вистачає. Тексти гострі й дотепні, трупа практично у всьому бездоганна...*” [21, с. 42]. Публіка також оцінила творіння Вівіан, про що було написано у театральній рецензії: “*Подивитися «Місто дівчат» варто бодай для того, щоб помилуватися костюмами Едни Паркер Вотсон, бо вони прекрасні – від першого до останнього гудзичка*” [21, с. 45].

Включення театральних рецензій додає глибини та складності, пропонуючи елемент паралельної оповіді, який покращує розуміння читачем театального світу, зображеного в романі.

У романі Елізабет Гілберт театральне втілення та гра акторів займають центральне місце в історії, оскільки більша частина подій у романі розгортається саме у світі театру. Актори зазнають трансформацій на сцені,

вони перевтілюються в інших персонажів та стають кимось іншим. Цей процес перевтілення може бути звільняючим і трансформуючим для акторів.

Роман також заглиблюється у драму, яка відбувається за лаштунками театру. Стосунки між акторами та працівниками театру розвиваються динамічно. Складнощі під час репетицій, ревності, а також хвилювання й напруження під час прем'єри створюють особливий фон протягом роману.

За лаштунками театральної сцени у Вівіан крутиться роман із актором Ентоні Рочеллом, в якого вона закохалася та окрім нього не бачила перед собою більше нічого. Це викликало складнощі у порозумінні з Едною Паркер-Вотсон та мало не поставило успіх театральної постановки під загрозу: *“Я не хочу, щоб усе полетіло шкереберть. Якщо один із вас розіб'є другому серце, я втрачу не тільки прекрасного партнера, а й до біса вправну кравчиню”* [21, с. 39], *“Живи, як собі хочеш, цукерочко, але не спаскудь клятий спектакль”* [там само].

Роман описує театральне середовище, як згуртовану спільноту людей. Для багатьох персонажів театр стає родиною і це почуття причетності до чогось великого є невід'ємним аспектом їхнього життя: *“Та все ж вона (Олів) завжди була поруч, а з роками вони із тіткою Пет стали мені за рідних батьків”* [21, с. 79].

Підсумовуючи, світ театру у романі “Місто дівчат” є не просто фоном, а динамічною та трансформуючою силою, яка впливає на життя персонажів та на саму розповідь. Роман чудово висвітлює та передає роль театру та мистецтва у житті кожного з персонажів.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Ускладнення сприйняття концепції міста було зумовлено тривалою еволюцією його образу в художній літературі. Образ міста набуває нових значень і функцій у наративній структурі творів разом зі зміною його ролі у житті людини. З містом пов'язаний феномен урбанізації, який визначив

обличчя сучасного світу і культури. На тлі сучасного літературного процесу поширюється та утверджується урбаністична домінанта як універсальна духовно-мистецька тема.

Місто в урбаністичних романах відіграє ключову роль і має глибоке символічне значення. Воно не просто слугує фоном для подій, але є активним учасником і розкривається як живий, складний організм, що впливає на життя персонажів та розвиток сюжету.

Урбаністична література відображає не тільки суспільні та культурні реалії, стилі життя, цінності та відносини, але й сучасні аспекти життя та проблеми, з якими стикаються мешканці міста. Дуже часто місто виступає повноцінним героєм твору, який символізує спокуси, виклики, можливості, втрати та зміни. Для деяких персонажів місто може стати місцем пошуку ідентичності, самовизначення та реалізації. Вони можуть відкривати себе через взаємодію з міським оточенням.

Тож урбаністичні романи використовують місто як засіб для розкриття глибоких тем, висвітлення характерів персонажів та створення враження життєвості та динамічності сюжету. Місто стає не просто місцем дії, але важливим елементом внутрішнього світу роману.

Варто зауважити, що дискурс урбанізму може переплітатися з різними літературними стилями (реалізмом, модернізмом тощо) в залежності від підходу автора.

Роман Елізабет Гілберт “Місто дівчат” за жанрово-стильовими особливостями належить до урбаністичної літератури. В цьому творі місто є головним персонажем та відіграє ключову роль у формуванні історії та її персонажів.

Сценою для подій авторка обирає величезний американський мегаполіс Нью-Йорк 1940-х років. Він є важливим та багатовимірним персонажем, який впливає на становлення та дорослішання головної героїні Вівіан Морріс. Нью-Йорк слугує фоном для розгортання подій та надає твору яскравості, завдяки його численним описам. Він робить твір більш динамічним та символізує

свободу, творчість, можливості, а також є квінтесенцією соціальних та історичних зрушень того часу. Для Вівіан Нью-Йорк стає її місцем втечі та самопізнання, місто стає каталізатором для її особистого зростання та дослідження самої ж себе.

Для багатьох людей великий мегаполіс є мрією так само, як і для героїні твору “Місто дівчат”. Урбаністична тематика роману уособлює трансформаційну силу міста в житті головної героїні. Вівіан вбачає в ньому свободу та незалежність, звільнення від рамок та стереотипів. Завдяки великому місту вона розширює своє розуміння про цей світ та кидає виклик своїм упередженим уявленням. Роман детально розглядає теми сексуальності, ідентичності та особистої свободи, що посилюються на фоні динамічного міського середовища. Місто мрії місто дає змогу головній героїні віднайти себе серед хаосу та великих можливостей.

У романі “Місто дівчат” можна виокремити деякі риси постмодернізму. Серед них нетрадиційна структура роману: оповідь ведеться у формі листасповіді, що надає твору саморефлексивності. Такий стиль викладу створює атмосферу інтимності та розкриває багатогранність жіночого життя. Читач ніби має змогу спостерігати за розвитком подій на відстані та водночас напряду спілкуватися з автором. Іронічний та саркастичний характер викладу у творі також є однією з ознак постмодерністської літератури. Фрагментарність у сюжеті робить твір ретроспективним. Роман не завжди слідує лінійній структурі сюжету, включаючи флешбеки та ретроспекції. Цей фрагментарний наративний стиль є поширеною постмодерністською технікою, яка кидає виклик традиційному наративу. Твір також залишає місце для власного тлумачення певних елементів та мотивацій персонажів, що заохочує читача взаємодіяти із текстом, аналізувати та робити власні висновки.

Роман “Місто дівчат” також містить у собі літературні посилання на інші літературні твори, що наділяє його інтертекстуальністю. У твір вводиться вставний текст, п'єса з однойменною назвою “Місто дівчат”, яка відіграє

вирішальну роль у формуванні оповіді та наданні глибини історії. Включення театральних рецензій, як ще одного різновиду вставного тексту, додає твору глибини та складності, пропонуючи елемент паралельної оповіді. Це покращує розуміння читачем того театального світу, який зображується у романі.

Участь Вівіан у театральному житті та у підготовці до постановки п'єси стає переломним моментом на її життєвому шляху. Через численні описи театального середовища та її майстерності у пошитті костюмів у читача складається уявлення щодо творчих здібностей Вівіан та її любові до мистецтва. Світ театру у романі “Місто дівчат” слугує не просто фоном для подій, але й динамічною та трансформуючою силою, так само як і місто Нью-Йорк. Роман висвітлює та передає театральну та мистецьку атмосферу, яка відіграє значну роль у житті кожного з героїв. Театр слугує ключовим засобом розкриття персонажів.

РОЗДІЛ III. ГЕНДЕРНА ПРОБЛЕМАТИКА РОМАНУ “МІСТО ДІВЧАТ”

3.1. Проблема самореалізації жінки у творі

“Місто дівчат” – це жіночий роман, у якому авторка не просто розповідає цікаву, феєричну історію юної Вівіан, а занурюється у глибокий аналіз понять жіночої статі та жіночої свободи. У самій назві вже закладено основну тему твору – життя дівчини у великому місті. Та водночас з назви роману можна зробити висновок, що він орієнтований саме на жіночу аудиторію. Від заголовку книги віє рисами фемінізму. Та водночас цей твір не може бути не актуальним, адже коли як не у 21 сторіччі жінки мають рівні права із чоловіками, але таки не завжди є незалежними.

Роман “Місто дівчат” важко назвати жіночим із точки зору жанрового визначення. Адже проблематика жіночої прози, жіночого письма, жіночої літератури зазвичай пов’язана з любовними переживаннями жінки. У романі головна героїня не проживає сильних почуттів кохання. Із тексту ми не дізнаємось про світлу та чисту любов. Навпаки, перед нами постає молода, розпещена дівчина, яка хоче насолоджуватися життям та не прив’язуватися до чоловіків. Авторка описує справжнє нью-йоркське життя, про яке до цього ще ніхто не писав.

За словами самої ж авторки, вона роками мріяла написати роман про розпусних дівчат, якою була сама та багато яких знала, і вона відчувала, що західному літературному канону бракує історії про жінок із активним сексуальним життям і чиє життя від цього не руйнується. Авторка протягом чотирьох років готувалася до написання роману: опитувала 90-річних жінок про їхнє сексуальне життя, вивчала театральний світ Нью-Йорка 1940-х років, зокрема в театральному відділі Нью-Йоркської публічної бібліотеки, та читала багато романів, написаних між 1935 та 1955 роками, аби правильно передати мову того часу [29].

Е. Гілберт вклала у свій твір набагато більше, ніж історію кохання між чоловіком та жінкою. У романі порушується багато тем, однією з яких є жіноча свобода та сексуальність.

У творі перед нами постає юна героїня – Вівіан Морріс, який тільки-но виповнилося 19 років. Вона – молода дівчина з широким кругозором та відсутністю бажання жити за чийось правилами. Про себе вона пише: *“Мене якраз недавно виключили з коледжу Вассара, бо я постійно прогулювала заняття й через це провалила всі до одного іспити на першому курсі”* [21, с. 1]. Для такої дівчини, як вона, свобода була важливіша за будь-що, навіть за безпеку.

Вівіан почуває себе дещо особливою, адже вона не знаходить собі місце в коледжі, хоча *“там були які хочеш дівчата й усі можливі групи за зацікавленнями, але мені було до того всього байдуже і я не бачила себе серед тих дівчат”* [там само]. Тому батьки відправляють її до своєї екстравагантної тітки Пег у Нью-Йорк і це здається Вівіан справжнім випробуванням: *“Я розуміла, що їду у вигнання, але ж... із шиком!”* [21, с. 2]; та великою подією: *“Уперше перебратися до Нью-Йорка можна тільки раз у житті, Анджело, і це велика подія”* [21, с. 3].

Вівіан ваблять мрії про доросле та красиве життя у великому місті, де реве джаз, багато тусовок та кохання. Тож несподівано для себе героїня опиняється у справжньому вирі довоєнного богемного життя. З першого ж дня у Нью-Йорку, опинившись у театрі “Лілея”, Вівіан відчуває увесь ритм життя: *“Усі бігали туди-сюди, галасували, курили, переодягалися. Танцюристи й танцюристки запалювали одне одному цигарки, артистки знімали свої головні убори”* [21, с. 5]. Тут вона знайомиться з цілою плеядою неординарних особистостей: веселими танцівницями, сексуальними акторами і скандально відомими актрисами. І звісно вони дуже сильно впливають на формування її як особистості.

Для Вівіан образи танцівниць постають чимось дуже незвичним: *“Словом, такого відверто сексуального образу жіноцтва я ще не бачила”* [21,

с. 5]. Але водночас вона була зачарована цими дівчатами: *“Мене заворожував їхній блиск, їхні акценти, їхній макіяж і вихляси їхніх обтягнутих шовком сідниць”* [21, с. 6].

Серед усієї богемної спільноти вона знаходить собі подругу – Селію Рей. Вона приваблює Вівіан своєю розкутістю та жіночністю: *“Селія Рей була богинею, а я – юною дівчиною”* [21, с. 9]. Вівіан вважає її дійсно ідеальною та ототожнює із образом Нью-Йорка: *“Для мене Селія Рей була ідеалом. Квінтесенцією самого Нью-Йорка – мерехтливим поєднанням досвіду й загадки”* [21, с. 12]. Разом з нею Вівіан з головою занурюється у відчуття цілковитої свободи: нестримний секс, ріки алкоголю, багаті чоловіки.

У своєму творі Е. Гілберт із глибокою відвертістю та детально зображує кохання та сексуальність. Це розширює репрезентацію жіночого досвіду та водночас суперечить традиційним моральним нормам. Головна героїня її твору хоче розповісти *“страшенно кумедну історію про втрату цноти”* [21, с. 9]. Псевдоромантичні кліше жіночої літератури зазвичай описують кохання як перше та єдине на все життя, а чоловік має бути таким, за якого можна відразу вийти заміж. Втрата цноти у цьому ж випадку постає реалізацією такого всепоглинаючого кохання, ніби перший раз та на все життя.

У творі “Місто дівчат” усі псевдоромантичні міфи розвіюються, а втрата цноти не є чимось любовним. Вибір чоловіка для цієї “процедури” був зроблений на жіночій нараді:

- *То має бути гарний хлопець, – сказала Дженні. – Уважний.*
- *Справжній джентльмен, – мовила Гледіс.*
- *Не якийсь там йолоп, – додала Дженні.*
- *Такий, що оберігається, – сказала Гледіс* [21, с. 14].

Авторка вводить у твір і опис статевого акту між Вівіан та лікарем Келлоггом, але зображує його як звичайну гігієнічну процедуру, яка цілком позбавлена будь-якого флеру романтичності:

- *Гледіс повідомила мене, що ти хочеш, аби твою цноту... – він підбирав якесь делікатне слово, – ...забрали?*

– *Це правда, Гаролде, – відповіла я. – Я хочу, щоб її ліквідували* [21, с. 16].

До приїзду в Нью-Йорк на перше місце для себе Вівіан ставила чемність: *“По-перше, хотілось бути чемною дівчинкою”* [21, с. 14]. *“Час від часу я торкалася себе, відчуючи збудження й докори сумління...”* [там само].

Для юної Віві все, що було пов'язано із сексом, було новим та недослідженим: *“– Навіть випадково, – сказала я, здивувавшись, як секс може бути випадковий”* [там само]. Артистки, які працювали в театрі, навпаки ж мали вже багато досвіду у стосунках із чоловіками, тому саме завдяки ним Вівіан вчиться розкривати свою сексуальність та жіночність, вчиться бути розкутою.

Тож однією з найважливіших тем у романі є тема жіночої сексуальності, свободи та прийняття себе. У творі всебічно описуються часи сексуального звільнення, коли суспільні норми, прийняті раніше, послаблювалися, особливо у таких великих містах, як Нью-Йорк. Жіночі персонажі у творі, в особливості танцівниці та актриси з театру “Лілея”, приймають свої сексуальні бажання та вільно досліджують свою сексуальність.

Героїні у романі мають різноманітний сексуальний досвід, від випадкових зустрічей до більш відданих стосунків: *“Випадковий секс – найлегша річ у світі, якщо взяти його собі за звичку”* [там само]. Їхній досвід відображає широкий спектр бажань і уподобань. Водночас вони самі активно шукають цього сексуального досвіду: *“Ми ходили в бари з хлопцями, з якими познайомилися в інших барах, а тоді фліртували з хлопцями, яких побачили в новому барі”*[21, с. 19]. Вони роблять власний вибір щодо своїх партнерів і стосунків: *“Якщо тебе, Анджело, цікавить, чи закохалась я бодай в котрогось із тих джентльменів, то ось тобі моя відповідь: ні. Я мала коханців, але не кохання”* [21, с. 73].

Дівчата, разом із головною героїнею Вівіан, досліджують свої бажання та дізнаються про своє тіло через сексуальний досвід. Вони експериментують та отримують досвід: *“що стосується самої організації процесу, я швидко*

зрозуміла, що троє людей, які одночасно віддаються сексуальним утіхам, – це доволі складна й виснажлива комбінація” [21, с. 50].

Про свій твір Гілберт казала, що вона спеціально хотіла написати роман, де жіночий проміскуїтет стоїть у центрі розповіді, де жінка діє згідно своїх бажань і світ не руйнується через це [34]. Ця тема дійсно не є всебічно розвинутою у літературі, особливо у класичних творах, в яких завжди є покарання для будь-якої жінки, яка відступає від канонічних правил: то жінки кидаються під потяг, то суспільство викидає їх поза межі пристойних кіл.

Жінок досі вчать, що існує дуже вузька стежка, якою вони повинні пройти, щоб вважатися відповідальними, поважними, розумними та «хорошими». Авторка ж ніколи не могла пройти цей шлях, а зараз навіть і не намагається, бо все одно знайдуться люди, які не схвалюють. Але як каже головна героїня у романі: *“Хай там як, а в житті кожної жінки настає час, коли їй просто набридає безкінечно соромитися. І тоді вона вільна стати тією, якою насправді є”* [21, с. 73].

Гілберт у своєму інтерв'ю журналу *Marie Claire* ділилася своїми роздумами щодо *consent and desire* (згода та бажання), що не треба забувати про існування такого поняття як “жіноче бажання”: *“Бувають також часи в житті жінки, коли вона полює за сексом, коли вона підбурювач, коли вона більше хижак, ніж здобич, коли її бажання змушують її ризикувати, тому що вона хоче отримати більше досвіду. Я хотіла у своїй книзі відзначити цю безладну, мускулісту, могутню силу жіночої похоті”* [30].

Цей твір акцентує увагу саме на темі жіночого бажання сексуального досвіду та розвитку у сексуальній сфері: *“Не можу сказати, що за літо 1940 року я стала доброю коханкою, хоча з сексом я запізналася дуже близько”* [21, с. 19].

Твір заохочує жінок приймати себе та приймати власні бажання, не соромитися їх. У сцені, де Вівіан разом зі своїм хлопцем Ентоні, якнайкраще зображено саме жіноче бажання отримувати насолоду: *“я сягнула такої вершини бажання, що мені аж дихання перехопило”* [21, с. 38].

Авторка ставить собі за мету донести різницю між поняттями “згода на секс” та “сексуальне бажання”. Коли згода робить жінку пасивним учасником стосунків, то бажання ставить жінку на один рівень з іншими учасниками стосунків. Не тільки чоловіки хочуть сексу, але й жінки також можуть про це благати і цього не треба соромитися: *“Які слова годиться вживати гарно вихованій молодій леді, щоб просити про доступ до того чоловічого органа, що його не пасує називати, але якого так хочеться?”* [там само].

Роман також підкреслює важливість емоційного зв'язку у сексуальних контактах, показує, що секс – це не просто фізичний акт, але він може слугувати і джерелом емоційного задоволення та інтимності: *“Секс так часто буває хитрим трюком, короткою стежкою до близькості. Способом оминати етап, коли пізнаєш чиєсь серце, і пізнати натомість саме лиш тіло”* [21, с. 85]. *“А коли я сплю з чоловіками, Френку, я відчуваюсь задоволеною. І з часом я зрозуміла, що потребую такого задоволення, інакше стану нещасною”* [21, с. 84].

Але різноманітний сексуальний досвід може чинити проблеми та нести за собою негативні наслідки. Роман не ухиляється від їх зображення: *“Ще мить тому всі веселилися, фліртували, дражнилися й реготали – аж раптом атмосфера в кімнаті змінювалася і з'являвся не тільки ризик сексу, а й загроза насилля”* [21, с. 19]. Окрім цього, персонажі стикаються з розбитим серцем, ревнощами та складнощами романтичних стосунків.

Хоча у романі і прославляється сексуальне звільнення, він також визнає, що суспільство часто засуджує жінок за їхній сексуальний вибір. Деякі персонажі стикаються із суспільною критикою та моральним засудженням.

Тема самореалізації жінки є однією з центральних тем в романі "Місто дівчат" Елізабет Гілберт. Ця тема досліджується через життєвий шлях та досвід головної героїні, Вівіан Морріс, а також через інших жінок, з якими вона взаємодіє впродовж роману.

Шлях самореалізації Вівіан починається з того моменту, коли вона перший раз приїжджає до Нью-Йорка. Їде вона туди без жодного конкретного

плану на своє життя та майбутнє. Але разом з нею її найцінніший інструмент, за допомогою якого у майбутньому вона розкриває себе як талановитого митця: *“...товариство мені складала міцна коробка з моєю швейною машинкою – важкою і громіздкою бестією, яку було дуже незручно тягнути за собою. Але без тієї божевільної пречудової сестрички я жити не могла”* [21, с. 2]. Вона розпочинає цей шлях самореалізації через власний пошук і розкриття своїх бажань.

Любов до шиття Вівіан прищеплює її бабуся, про яку вона неодноразово згадує впродовж твору: *“Саме бабуся Морріс і навчила мене шити”* [там само], *“Моя бабуся хотіла, щоб я теж стала майстерною швачкою”* [там само].

Театральне середовище дає Вівіан змогу спробувати себе у якості дизайнера по костюмах та швачки. У театрі “Лілея” вона знайомиться із багатьма артистками, які бажать виглядати приголомшливо та блискуче. Першою виявила зацікавленість до сукні, зшитої Вівіан, Селія Рей, а згодом *“Побачивши, яку красу я шию для Селії, інші дівчата захотіли, щоб я і для них пошила особливі сукні. І вже незабаром, як і в пансіоні, переді мною відкрився шлях до популярності, осяяний моєю любовою і надійною машинкою «Зінгер-201»”* [21, с. 13]. Таким чином, Вівіан заслуговує на визнання, захопленість та зацікавленість зі сторони дівчат та розпочинає свій кар'єрний шлях.

Життя Вівіан сповнене багатьох подій, воно стрімко розвивається та сама Вівіан дорослішає як особистість, адже стикається із труднощами цього дорослого життя. Іноді воно кидає виклики, якщо поводити себе необачно. Правильне оточення зазвичай відіграє дуже важливу роль у становленні особистості. Як каже давнє прислів'я: *“З ким поведешся – від того наберешся”*. Серед усієї богемної спільноти вона знаходить собі подругу – Селію Рей. Вона приваблює Вівіан своєю розкутістю та жіночністю: *“Селія Рей була богинею, а я – юною дівчиною”*[21, с. 9]. Вівіан вважає її дійсно ідеальною та ототожнює із образом Нью-Йорка: *“Для мене Селія Рей була ідеалом. Квінтесенцією самого Нью-Йорка – мерехтливим поєднанням*

досвіду й загадки” [21, с. 12]. Разом з нею Вівіан з головою занурюється у відчуття цілковитої свободи: нестримний секс, ріки алкоголю, багаті чоловіки.

Але водночас разом із нею вона потрапляє у перипетії життя. Одного разу вони разом із Селією, як зазвичай, розважалися із чоловіками, як раптом вони вже опинилися у готельному номері, де *“Селія опинилася на дивані, затиснута між двох чоловіків”* [21, с. 20]. Це дуже налякало Вівіан та їй нічого не залишалось робити, як залишити Селію самотужки. Після цього її мучили докори сумління та почувалася вона гидко, тому на майбутнє вона *“пообіцяла собі, що відтепер ніколи не покине її само, хай там що”* [там само].

“Хоч на що піде Селія, я так само на це піду. Хоч що станеться із Селією, зі мною це станеться теж” [там само], – і це була її помилка, так вважати, за яку у майбутньому довелося заплатити.

Одним з найважливіших персонажів у творі *“Місто дівчат”* є актриса Една Паркер-Вотсон. Ця жінка чинить найбільший вплив на самореалізацію та становлення Віван. Една й Артур Вотсони з'являються у театрі *“Лілея”* в той час, коли за океаном розгортається війна: *“Через кілька тижнів після того, як німці пішли в атаку, бомба Люфтваффе стерла лондонський будинок Вотсонів з лиця землі. Знищила доценту”* [21, с. 21]. Не за своєю волею вони опиняються у пастці, що є дуже схожим на ситуацію сьогодення, коли українців вимушено вигнали з рідної землі: *“Вони були митцями, які застрягли в Америці без роботи, без домівки, в яку можна було повернутися, позбавлені будь-яких варіантів безпечно добратися до своєї окупованої батьківщини”* [там само]. Тож сімейне подружжя розпочинає роботу в театрі тітки Пег.

Для Вівіан Една стає еталоном краси, жіночності та естетики, вона справляє неабияке враження на Вівіан: *“Допоки я не побачила Едну, я думала, що ньюйоркські артистки з їх усипаним блискітками сяйвом – це вершина шику. Та раптом все (і всі), чим я захоплювалася цілісіньке літо, здалося мені крикливим і розцяцькованим порівняно з цією тендітною жінкою...”* [21, с. 22]. При ближчому знайомстві Вівіан починає захоплюватися не лише тим, як

ця жінка виглядає та тримається, але її душевним теплом, розумом, розумінням себе та своїх особливостей: *“Я була приємно вражена тим, як добре ця жінка знала особливості своєї фігури. Більшість жінок уявлення не мають, що їм личить, а що ні. Натомість Една була суцям втіленням упевненості”* [21, с. 28].

Але життя знов приводить Вівіан до випробувань. Як показує твір, достатньо лише одного випадку, однієї ситуації, один раз оступитися для того, аби стабільність змінилася на хиткість, товариство на самотність, самоповага на сором, а любов на ненависть. Так сталося і з Вівіан. Через свою необачність вона йде за Артуром Вотсоном шукати Селію, з якою в нього відбувається таємний роман. Чому вона так зробила? *“Бо я сама була малою ідіоткою, Анджело, і в тому віці пішла би слідом навіть за знаком «Стоп»”* [21, с. 49]. І це зіграло з нею злий жарт. Фоторепортер помічає трійцю, яка цілується під ліхтарем на П'ятдесят другій вулиці, а згодом як вони прямують до готелю. Для Вівіан цей випадок стає кульмінацією в її житті: *“Я втратила найліпшу подругу, хлопця, товариство, улюблену роботу, самоповагу і Нью-Йорк”* [21, с. 57]

“Тож я розтулила рота – і звідти почали литися рвані, убогі, недоладні речення. Літургія виправдань серед потоку нікчемних вибачень” [21, с. 56], – однією з найважливіших сцен у творі є сцена, коли Вівіан змушена просити вибачення перед Едною. В ній Една чіпляє достоїнство Вівіан та принижує її: *“Ти не розумієш одного, Вівіан: ти не цікава як людина. Гарна, так, але тільки тому, що молода. Твоя краса скоро зів'яне. А от цікавою ти ніколи не будеш”* [там само].

“Хоч як ти намагатимешся стати кимось у житті, тобі не вдасться. Ти завжди будеш ніким, Вівіан. Ти завжди будеш нічого не вартою нікчемою” [там само]. Чи могли ці слова, які закарбувалися у пам'яті Вівіан підштовхнути її на те, що зрештою вона таки змогла реалізуватися? На нашу думку, так. Зробити те, чого інші від тебе не очікують. Довести собі, що ти здатна, що ти можеш. Тож Една Паркер Вотсон послугувала дуже важливою фігурою у

житті Вівіан, а ситуація, яка сталася між ними, стала переломним моментом, після якого життя розділилося на “до” та “після”.

У той день, коли Вівіан вирішила втекти з Нью-Йорка, її забрав брат разом зі своїм другом. Волтер (брат Вівіан) був дуже обурений її поведінкою та сварив її. Але Вівіан було байдуже на те, що він їй казав. Зачепили її слова його друга: *“Шкода, що такому чесному хлопцю, як ти, Волт, дісталася за сестру така мала паскудна шльондра”* [21, с. 57]. Цей хлопець, який насмілювався так сказати, став ще одним важливим персонажем, який вплинув на життя Вівіан: *“Його слова не просто вжалили мене – вони пропалили мене до самого нутра, так наче я ковтнула кислоту”* [там само].

Деякий час після повернення з Нью-Йорка Вівіан жила разом із батьками, але їй *“кортіло одного: знайти для себе якесь цікаве заняття”* [21, с. 61]. Вона прагнула вибратися з містечка та розпочати життя наново, але в Нью-Йорк повернутися вона не могла, бо розуміла, що *“спалила за собою всі мости”* [21, с. 61]. Тож Вівіан почала заробляти на життя тим, що в неї добре виходило – пошиттям одягу: *“За швейною машинкою я заробляла стільки ж грошей, як і тоді, коли вдавала, нібито наводжу лад з паперами й відповідаю на дзвінки. А задоволення отримувала більше”* [21, с. 62].

У воєнні часи дістати тканини із Франції було дуже важко, тому Вівіан *“творила красу з дорогоцінного мізеру, користаючи зі свого вміння змайструвати щось із нічого”* [21, с. 61]. Одного разу життя підкинуло їй можливість створити весільну сукню для своєї подружки дитинства. Після цього у Вівіан не було відбою від клієнток.

Згодом Вівіан приймає пропозицію тітки Пег повернутися до Нью-Йорка, де вона остаточно вирішує залишитися назавжди: *“Я вирішила посадити там своє маленьке життя і більше ніколи його не покидати”* [21, с. 64].

Ця книга акцентує увагу на тому, що жінка здатна володіти великою внутрішньою силою. Навіть після важких криз та власних помилок, які можуть зруйнувати життя, вона здатна почати з нуля. Твір заохочує читачів

прислухатися до себе, йти своїм власним шляхом, навіть якщо цей шлях не вписується у рамки суспільства та дуже відрізняється.

У Нью-Йорку Вівіан знаходить собі партнерку Марджорі Ловецкі, яка приходить до неї із простою пропозицією: *“Вона запропонувала об’єднати зусилля і жити й працювати разом. Її план – і тут я маю наголосити, що ця ідея цілком і повністю належала їй – звучав так: весільні сукні”* [21, с. 70].

Марджорі згодом стає не просто людиною, з якою Вівіан будує бізнес, але й людиною, з якою вона пов’язує своє життя. Людський зв’язок, який приносить радість і має для нас значення, – це найбільша потреба нашого мозку. Найкраще, що ми можемо зробити – це оточити себе своїми людьми, знайшовши їх, плекати ці відносини і цінувати їх. Партнерські стосунки допомагають відчувати підтримку та можуть бути джерелом сили. Це вміння бути з людьми та тримати своїх поруч є дуже важливим у цьому світі.

Розпочавши співпрацю із Марджорі, Вівіан дійсно знаходить своє призначення. Створення весільних суконь для дівчат приносило їй не тільки гарний заробіток, але й приносило задоволення: *“Ми з Марджорі почали займатися цією справою найперше для того, щоб заробити грошей. Другою причиною для мене було бажання вправлятися у ремеслі, яке незмінно давало мені задоволення. Третьою — те, що я не знала, чим ще займатися в житті. Та я й не підозрювала, що ця справа подарує мені надзвичайну радість: потужну хвилю тепла й ніжності, яку я відчувала кожного-кожнісінького разу, коли через поріг салону переступала ще одна схвильована наречена й довіряла мені своє дорогоцінне життя. Іншими словами, ательє подарувало мені любов”* [21, с. 71].

Вівіан вкладала всю свою душу та любов у те, чим вона займалася. Вона була не лише простою швачкою, яка виконує замовлення, але й насамперед творцем і психологом: *“Така делікатна робота вимагає терплячості, як у черниці. Треба вірити, що річ, яку ти створюєш, – священна”* [там само].

Вона дуже тонко розуміла психологію тих дівчат та жінок, які приходили до неї у салон, вона розуміла їхні страхи та їхні очікування: *“Я*

побачила, що дівчата, які збираються заміж, завжди бояться. І тому за роки праці в нашому ательє навчилася насамперед допомагати наляканим жінкам: ставити їхні потреби на перше місце й задовольняти їхні бажання” [там само].

Окрім цього, Вівіан дуже делікатно підходила до питання вибору фасону платтів. Її клієнтками були звичайні дівчата, які не були розкішними артистками та які не мали ідеальних фігур. Але вона точно знала, що буде личити одній дівчині, а що – іншій: *“Я знала, що та сукня їй не личитиме. Дівчина була низенька і кругленька – у такій сукенці вона б виглядала як зефірка” [там само].* Вона майстерно підбирала фасони, тканини, кольори та аксесуари кожній дівчині, щоб та виглядала не безглуздо, а приголомшливо: *“Їй потрібна була проста сукня по фігурі, в якій вона б не губилася. Пошита з креп-атласу, щоб гарно лягла, але не обтискала. І не сліпучо-біла, бо дівчина мала рум'яне лице. Ні, її сукня мала бути ніжнішого, кремового кольору, щоб згладити контраст. Їй потрібен був вінок із квітів, а не довга фата, що — знову ж таки — затулила б її. Рукави на три чверті, аби підкреслити її гарні зап'ястя й долоні. Ніяких рукавиць!” [там само].*

Вона знала, що відображення у дзеркалі, яке раптом не сподобається дівчині, може глибоко зачепити її почуття, і тому Вівіан хотіла вберегти їх від цих розчарувань. Своїм підходом до створення весільних суконь вона намагалася розкрити жіночність у кожній дівчині, щоб вона полюбила себе, своє тіло та свою зовнішність. І їй це вдавалося: *“Ми про тебе подбаємо. З тебе вийде казково чарівна наречена. Обіцяю. Так і сталося” [там само].*

Таким чином, героїня реалізовується і сутнісно (пізнаючи своє жіноче єство та свою сексуальність, свої емоції та бажання), і професійно (створивши справу свого життя та реалізувавши і розвинувши обдарування – бачити особливості жіночої фігури і створювати вбрання відповідно до цих особливостей). Таке самопізнання і самореалізація і є основою щастя та повноти буття, за Е. Гілберт.

3.2. Проблема взаємодії чоловічого та жіночого у романі

Стосунки між гендерами у романі “Місто дівчат” є однією з центральних тем у творі. Проблема взаємодії чоловічого та жіночого усебічно розглядається через відносини головної героїні Вівіан Морріс та інших жінок у романі з чоловіками, а також через відносини жінок одна з одною.

Елізабет Гілберт дає змогу читачам переосмислити стандартні поняття та розвіяти міфи. Через свій твір вона намагається донести ті ідеї, що для того, щоб бути щасливою жінкою, необов'язково взагалі виходити заміж або для того, щоб бути хорошою людиною, ти не маєш бути хорошою дівчинкою.

Провідною темою роману є думка про те, що жінка може реалізуватися і без чоловіка. Своєю книгою авторка хоче донести ідею, що жінка може бути щасливою, навіть якщо вона незаміжня та не народжувала дитину. На власному прикладі Вівіан показує, що для того, аби бути успішною та реалізованою, чоловік не потрібен: *“Однак труднощі воєнних часів додали мені винахідливості й упевненості в собі, а спільна справа з Марджорі – рішучості; тож, мабуть, я просто більше не вірила, що для того, аби досягнути багатьох цілей у житті, мені потрібен був чоловік”* [21, с. 72].

Проблематика жіночої незалежності у романі також є важливою. Головна героїня та інші жінки у романі стикаються з питанням залежності від чоловіків. Окрім цього, вона стикається з викликами, пов'язаними з тим, щоб бути самостійною жінкою в епоху, коли часто припускаються статево-зумовлені очікування. Тож у творі жінки досить часто є незалежними, вони будують та розвивають власні кар'єри та шукають власний шлях у житті. Багатьом з них це вдається.

Роман також розглядає сімейні структури та акцентує увагу на тому, що жінка може бути щасливою, навіть якщо вона не має гарних стосунків із родичами. Так, наприклад, Вівіан мала напружені відносини зі своїм братом та батьками, але це не заважає їй стати успішною. Вона хотіла отримувати більше задоволення від роботи, тому незважаючи на застереження батьків

поїхала другий раз до Нью-Йорка: *“Якщо ти поїдеш, на нашу підтримку можеш не розраховувати, – сказала мама”* [21, с. 63].

Роман “Місто дівчат” також розглядає, які ролі жінки та чоловіки грають у сімейному житті. Він демонструє різноманітні шляхи сімейного щастя та стикається з питаннями подружжя та батьківства. Марджорі, партнерка Вівіан по бізнесу, народжує дитину поза традиційним шлюбом із чоловіком: *“Може, тобі здається, що це жахливо з їхнього боку (і це справді жахливо), але ти уявити не можеш, якою ганьбою було в той час для жінки народити дитину поза шлюбом, навіть у ліберальному Нью-Йорку. Навіть для такої зрілої жінки, як Марджорі, яка мала власну справу і власний будинок, вагітність без чоловіка вважалася ганебною”* [21, с. 75].

Стереотип про те, що дитину має виховувати батько та мати, руйнується: *“Фемінізм і виховання дитини без чоловіка? Марджорі роками несла цю службу”* [21, с. 88]. Те, що відбувається у романі, цілком суперечить традиційним нормам.

Роман підкреслює важливість рівноправ'я між чоловіками та жінками: *“Розумієш, мамо, у Нью-Йорку купувати презервативи можуть тільки чоловіки!”* [21, с. 20] та поваги у стосунках.

Однією з провідних тем у романі також є сексуальні відносини між чоловіками та жінками. У творі всебічно досліджуються та розглядаються як довготривалі стосунки, так і короткочасні пригоди заради насолоди та задоволення. Роман підкреслює ідею про те, що жінка має право вільно виражати свою сексуальність та не соромитися своїх сексуальних бажань.

На думку Елізабет Гілберт, у літературі, в основному, переважає одна схема розвитку життя жінки, яка відверта та смілива у своїх сексуальних бажаннях та діях. Згідно з цією схемою, таку жінку чекає смерть, нещасне життя, злидні або дещо гірше. Таким чином, патріархальна культура карає жінку за відверті прояви сексуальності, і література повинна виборювати право зображувати жіноче бажання, жіночу тілесність та сексуальність без нав'язуваної жінкам удаваної сором'язливості та скромності.

Тож роман робить акцент на тому, що у жінок є право на власний вибір та що жінка має право бути щасливою, навіть якщо її сексуальні походження суперечать загальноприйнятим нормам. Жінки в романі не встидаються своїх сексуальних досягнень та досвіду. Вони відкрито говорять про свої бажання та пристрасті: *“Мене інтригувало те, якою різною бувала чоловіча хіть – як цікаво кожен із чоловіків виявляв себе в ліжку. Мені ніколи не набридала глибока близькість, під час якої відразу було видно, хто сором’язливий у постільних забавах, а хто ні”* [21, с. 73].

А для того, щоб бути хорошою людиною не обов'язково бути хорошою дівчинкою: *“Хоч як необачно я поводитися того року, десь глибоко в моїй голові сиділа думка, що колись я наведу лад у своєму житті і знову стану порядною дівчиною”* [21, с. 51]

Роман також досліджує різні прояви маскулінності, зображуючи чоловічих персонажів із різними якостями та вразливими сторонами. У романі також звертається увага на взаємодію чоловіків між собою, їхню дружбу та солідарність, або, навпаки, конфлікти та конкуренцію: *“То була проблема соціального класу, освіти, сексуального ризику, а також суперництва між братом і коханцем. А ще, підозрюю, проблема нестримної, агресивної маскулінності. Обидва мали чималий гонор та сильне чоловіче начало, і тому в Нью-Йорку для них було затісно”* [21, с. 46].

Вівіан дуже багато думала про ті образливі слова, які колись сказав їй друг її брата – Френку Грекко. *“Мала паскудна шльондра”* засіла в голові та викликала почуття провини. Однак, як ми дізнаємося пізніше з роману, він так сказав лише тому, що хотів здаватися крутим перед братом Вівіан. Насправді про ці сказані слова він жалкував усе життя.

Із цим чоловіком на своєму життєвому шляху Вівіан зустрічається знов. Їхні стосунки не були схожі на жодні з тих, які Вівіан будували протягом усього свого життя. Для Вівіан відносини із хлопцями та чоловіками були ніби гра, в яку вона залюбки грала: *“я любила спостерігати, як на обличчях чоловіків відображалися подив і радість, коли гарна жінка зверталася до них*

з відвертою пропозицією. У них аж очі загоралися. Мені завжди подобався той момент” [21, с. 73]. Фізична єдність із ними була для Вівіан звичайною справою, стилем її життя, як вона казала: *“Спати з чоловіками – з десятками чоловіків – це більш-менш і є мій стиль життя”* [21, с. 84].

Але був саме той чоловік, з яким Вівіан шукала духовної єдності. Ним виявився Френсіс Грекко. Протягом роману авторка знайомить нас із його історією життя: *“Тієї ночі я дізналася, що Френк став патрульним якраз через те, що не міг сидіти на місці”* [21, с. 83]. Через те, що на війні *“Френк обпалив понад шістдесят відсотків свого тіла”* [там само] він не міг довго сидіти на одному місці, а усі дотики до його шкіри були неймовірно болючі та нестерпні. Тому вони могли спілкуватися лише на духовному рівні, торкаючись не тіла, а душі один одного. На усі його запрошення прогулятися містом уночі Вівіан *“завжди відповідала «так», хоч яка то була пора року і який пізній час”* [21, с. 84].

Навіть за відсутності фізичного контакту Вівіан *“страшенно подобалось бути поруч із Френком”* [там само]. Тож ці відносини розкривали іншу сторону Вівіан, її глибокі роздуми та внутрішні переживання.

Взаємодія Вівіан з чоловіками в певній мірі також впливає на її самореалізацію. Її відносини визначають розвиток її як особистості та як вона сприймає себе у світлі чоловічого впливу.

У романі також демонструється солідарність та важливість дружби між жінками. Головна героїня розвиває тісні стосунки з іншими жінками. Протягом усієї історії Вівіан має різних подруг – спочатку Селію, потім Марджорі, врешті-решт вона пропонує свою дружбу Анджелі, доньці її коханого чоловіка. Тож авторка хоче показати, що дружба між жінками є важливою частиною життя та вона відіграє не останню роль. Жінки у романі підтримують одна одну та надають підтримку в складних ситуаціях, особливо коли стикаються з чоловіками, які не завжди розуміють їхні бажання та амбіції.

Роман також висвітлює, як жіноча дружба впливає на сприйняття сексуальності та вільності в різні епохи та умови.

Підсумовуючи усе вищесказане, можна зробити висновок, що проблематика взаємодії чоловічого та жіночого в "Місті дівчат" є складною і багатогранною. Твір стикається із взаємодією як між чоловіками та жінками, так і між особами однієї статі. Роман досліджує різні аспекти міжособистісних гендерних стосунків, а також важливість самореалізації та незалежності жінок у контексті життя в Нью-Йорку серед 1940-1950-х років.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Роман "Місто дівчат" Елізабет Гілберт порушує багато тем та охоплює різні проблеми, які зустрічаються у теперішньому та повсякденному житті.

Хоча роман і не є жіночим з точки зору жанрового визначення, і не розповідає мелодраматичну історію кохання між чоловіком та жінкою, однак він торкається однієї з дуже важливих тем – теми жіночої свободи та сексуальності.

Юна 19-річна героїня Вівіан Морріс звикла жити за своїми власними правилами. Після переїзду до Нью-Йорка вона веде розпусне життя, не думає про наслідки, робить помилки, досліджує саму ж себе та вчиться бути розкутою.

Е. Гілберт у своєму романі дуже відверто та детально зображує кохання та жіночу сексуальність, свободу та прийняття себе, бо літературі (за словами самої авторки) бракувало саме таких творів про розпусних дівчат. Творів, в яких розкривалися б історії жінок із активним сексуальним життям та в яких їхнє життя від цього не руйнувалося б. Тож твір розширює репрезентацію жіночого досвіду та водночас суперечить традиційним моральним нормам. Водночас роман заохочує жінок приймати себе та приймати свої власні бажання, не соромитися їх. Світ не зруйнується через те, що жінка буде діяти проти встановлених правил та канонів.

Тож своєю книгою авторка також хоче показати читачам, що жінка має право бути щасливою, навіть якщо вона не соромиться своїх сексуальних бажань. Жінка не мусить бути хорошою дівчинкою для того, щоб бути хорошою людиною.

Тема та проблема самореалізації жінки у романі “Місто дівчат” Елізабет Гілберт є одними з провідних у творі. Ця тема досліджується через життєвий шлях та досвід головної героїні, а також через інших жінок, з якими вона взаємодіє впродовж роману. Однією з найважливіших жінок у творі, яка чинить найпомітніший та найбільший вплив на самореалізацію та становлення Вівіан, стає актриса Една Паркер-Вотсон. Саме її слова про те, що вона *завжди буде нічого не вартою нікчемою* закарбовуються в пам'яті Вівіан та стають каталізатором для її особистісного розвитку та зростання її як професіонала.

І таким чином, попри усі невдачі та складнощі, Вівіан змогла самореалізуватись, відкрити свій власний салон весільних суконь разом зі своєю партнеркою Марджорі, яка також зіграла дуже важливу роль в її житті. Вівіан справді знаходить своє призначення у створенні суконь для молодих та тендітних дівчат, вкладає усю свою душу та любов у те, чим займається. Окрім цього, вона дуже тонко відчуває їхню психологію, розуміє їхні страхи та очікування, що ще сильніше підкреслює те, що це було справді її покликання.

За допомогою свого твору Елізабет Гілберт намагається донести ту ідею, що для того, аби жінка була щасливою їй необов'язково взагалі виходити заміж, будувати власну родину та народжувати дітей. Жінка може бути і самореалізованою навіть тоді, коли не має поруч із собою чоловічого плеча, на яке можна було б спертися. Тож проблема жіночої незалежності є також дуже важливою упродовж усього роману.

У романі “Місто дівчат” руйнується багато стереотипів та соціальних норм, які на той час сприймалися дуже серйозно. Наприклад, створення

одностатевої родини, народження та виховання дитини поза шлюбом, без батька.

Таким чином, роман “Місто дівчат” представляє собою досить детальне та багатогранне дослідження жіночого бажання, свободи, незалежності, сексуальності та сексуального досвіду. Твір зображує жінок різного віку та соціального рівня, які не соромляться своїх власних бажань і роблять власний вибір, що відображає мінливі соціальні норми та очікування середини 20 століття. У романі підкреслюється важливість жіночої волі та розширення можливостей у справах любові та бажання.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Історію та розвиток літератури не можна уявити без жіночої літератури, яка зробила свій вагомий внесок у різноманітні жанри, стилі та теми. Жіноча література має власну довгу та багатогранну історію, яка сягає своїми витокami у давнину та відображає творчість і самобутність жінок у різних культурах та епохах. Розвиток жіночої прози відбувався під впливом різноманітних соціокультурних, політичних та філософських змін, а також відображав боротьбу жінок за рівні права у суспільстві та можливості у літературному світі. Творчість Джейн Остін стала ключиком до відкриття дверей у літературний світ жінкам-письменницям. Її літературні твори створили фундамент для подальшого розвитку жіночого роману та феміністської літератури на початку XIX століття. У XX століття жіноча література набула різноманіття у стилях, жанрах та темах. Багато жінок-письменниць почали активно висловлювати свої думки про гендерні та соціальні питання, втілюючи їх у твори як традиційних, так і експериментальних та авангардних форм.

Жіноча література є важливою складовою літературного спадку, яка спрямована на вираження жіночого досвіду, ідентичності, самовираження, переживань та перспектив. Твори жіночої літератури також акцентують свою увагу на проблемах нерівності, стереотипів та обмежень, з якими стикаються жінки у суспільстві. Сучасна американська письменниця Елізабет Гілберт є однією з представниць цього літературного напрямку. Однак лише після десяти років написання творів, орієнтованих на чоловіків, їй вдалося досягти успіху та популярності в амплу письменниці жіночих романів. Творчість Е. Гілберт у контексті жіночої літератури відзначається відкритістю до новаторських тем, стильовою оригінальністю та вмінням передати складність жіночого досвіду на тлі соціокультурних та історичних реалій. Її твори роблять акцент на внутрішніх почуттях та емоційному стані жінок, на жіночому досвіді;

висвітлюють питання гендерних ролей, самовизначення та самореалізації жінок у суспільстві. Однією з характерних рис її творів є також опис жіночої сексуальності та кохання, що суперечить традиційним моральним нормам та розширює репрезентацію жіночого досвіду.

Творчість Е. Гілберт, зокрема твір “Місто дівчат”, позитивно сприймаються критиками. Такі теми, як жіноча незалежність та сексуальність є на часі, а отже викликають великий інтерес аудиторії до творів цієї письменниці, сприяють їх обговоренню та підтримують розвиток сучасної жіночої літератури.

Роман “Місто дівчат” є одним з яскравих прикладів урбаністичної літератури. Місто в урбаністичних творах зазвичай слугує не просто фоном для подій, але і є повноцінним персонажем твору, що може впливати на життя героїв та формувати розвиток сюжету. Урбаністична література відображає не лише соціальні та культурні реалії, стилі життя, цінності та відносини, але й сучасні аспекти життя та проблеми, з якими стикаються мешканці міста. Для деяких персонажів місто може стати місцем пошуку ідентичності, самовизначення та реалізації. Тож урбаністичні романи використовують місто як засіб для розкриття глибоких тем, підкреслення індивідуальності героїв та створення враження життєвості й динамічності сюжету.

Місто Нью-Йорк у творі “Місто дівчат” є важливим та багатовимірним персонажем, який відіграє вирішальну роль у формуванні історії та її героїв, а отже і є одним з головних персонажів твору. Місто впливає на становлення та дорослішання головної героїні Вівіан Морріс, слугує фоном для розгортання подій. Сценою для подій авторка обрала величезний американський мегаполіс 1940-х років. Він є важливим та багатовимірним персонажем, який впливає на становлення та дорослішання головної героїні Вівіан Морріс. Нью-Йорк слугує фоном для розгортання подій та робить твір більш яскравим та динамічним завдяки його численним описам. Місто постає символом свободи, творчості, можливостей, а також є квінтесенцією соціальних та історичних змін тієї епохи. Нью-Йорк відіграє у творі важливу

психологічну функцію. Особисто для головної героїні Нью-Йорк стає місцем втечі та самопізнання, символом незалежності, можливістю звільнитися від рамок та стереотипів, а також каталізатором для її особистісного зростання та дослідження себе. Завдяки феномену великого міста вона розширює своє розуміння про цей світ та кидає виклик своїм упередженим уявленням, що демонструє трансформаційну силу міста в житті Вівіан. Тема сексуальності та ідентичності посилюються на фоні динамічного міського середовища. Описи Нью-Йорка у творі також грають дуже важливу соціокультурну функцію. Культурне розмаїття та плюралізм у творі відображає певні соціокультурні очікування, що в цьому творі руйнуються. Описи міста також зображують його соціальну динаміку та культурні зрушення 1940-х років. Нью-Йорк оговтується від Великої депресії та перебуває на порозі Другої світової війни, що додає наративу відчуття терміновості та невизначеності. Паралельно із цим опис Нью-Йорка також виконує важливу історичну функцію, допомагаючи розкрити історичний контекст та поринути в історичний період.

Твір “Місто дівчат” Е. Гілберт містить у собі риси постмодерністської літератури. Зокрема можна виділити нетрадиційну структуру роману, що надає твору саморефлексивності. Завдяки цьому стилістичному прийому у романі створюється атмосфера інтимності, що допомагає розкрити багатогранність жіночого життя. Сарказм та іронія у викладі твору також робить його належним до постмодерністської літератури. Сюжет роману не завжди слідує лінійній структурі, містячи у собі флешбеки та ретроспекції, що робить сюжет фрагментарним, а твір ретроспективним. Такий наративний стиль є поширеною постмодерністською технікою, яка кидає виклик традиційному наративу. Роман “Місто дівчат” залишає місце для власного тлумачення певних елементів та мотивацій героїв, що надає можливість читачам самотійно взаємодіяти з текстом, аналізувати його та робити власні висновки. Інтертекстуальність, яка є однією з провідних ознак літератури постмодернізму, досягається у творі за допомогою посилань на інші літературні твори, а також завдяки вставному тексту – п'єсі з однойменною

назвою “Місто дівчат”, яка грає вирішальну роль у формуванні твору та наданні історії глибини. Театральні рецензії, як ще один різновид вставного тексту, надають твору глибини та складності, пропонуючи елемент паралельної оповіді. Це покращує розуміння читачем того театрального світу, який зображується у романі. Окрім цього, роман висвітлює та передає театрально-художню атмосферу, яка грає важливу роль у житті кожного з персонажів. Світ театру слугує не лише фоном для подій, але й динамічною та трансформуючою силою, так само як і Нью-Йорк.

Елізабет Гілберт у своєму романі охоплює різні теми та проблеми, які є актуальними у сучасному світі. Роман не розповідає мелодраматичну історію кохання між чоловіком та жінкою, що робить його досить далеким від жанрового визначення жіночої літератури, однак занурюється у таку важливу тему, як жіноча свобода, сексуальність та прийняття себе. За словами самої ж авторки літературі бракувало творів про розпусних дівчат. Таких романів, де б розкривалися історії жінок із активним сексуальним життям та в яких їхнє життя не руйнувалося б від цього. На прикладі 19-річної Вівіан розповідається історія юної дівчини, яка переїжджає до великого міста, де веде розпусне життя та не думає про наслідки. Героїня робить помилки, досліджує себе та вчиться бути розкутою. Таким чином, твір розширює репрезентацію жіночого досвіду та водночас суперечить традиційним моральним нормам. Він закликає жінок приймати себе, свої бажання та не соромитися їх. Головна ідея твору полягає в тому, що світ не зруйнується, якщо дівчина або жінка буде порушувати певні, встановлені суспільством, правила. А для того, щоб бути хорошою людиною, не обов'язково бути хорошою дівчинкою. Кожна жінка має право бути щасливою, навіть якщо вона не соромиться своїх сексуальних бажань.

Самореалізація жінки у романі “Місто дівчат” є також однією з провідних проблем у творі. Авторка досліджує цю проблему через життєвий шлях та досвід головної героїні, а також через її взаємодію з іншими жінками. Слова однієї з театральних актрис про те, що Вівіан “завжди буде

нічого не вартою нікчемою” стають каталізатором для її особистісного розвитку та зростання як професіонала. Попри усі складнощі головна героїня знаходить свій шлях самореалізації та вкладає увесь свій талант швачки та всю свою душу та любов у створення весільних суконь для молодих та тендітних дівчат. Тонке відчуття психології дівчат, розуміння їхніх страхів та очікувань роблять з Вівіан справжнього професіонала, що ще більш підкреслює той факт, що це її справжнє покликання.

Своїм романом авторка хоче донести ту ідею, що жінка не мусить виходити заміж, будувати власну родину та народжувати дітей для того, щоб бути щасливою. А для самореалізації жінці не обов'язково взагалі потрібен чоловік. Таким чином, проблема жіночої незалежності також є дуже важливою упродовж усього роману.

Підсумовуючи усе вищесказане, можна зробити висновок, що роман “Місто дівчат” Елізабет Гілберт представляє собою досить детальне та багатогранне дослідження жіночого бажання, свободи, незалежності, сексуальності та сексуального досвіду. Твір зображує жінок різного віку та соціального статусу, які не соромляться своїх власних бажань і приймають власні рішення, що зображує мінливі соціальні норми та очікування середини 20 століття. У цьому творі підкреслюється важливість жіночої свободи та розширення прав та можливостей жінок у справах кохання та бажання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Місто дівчат» Елізабет Гілберт ти не мусиш бути хорошою дівчинкою, щоб бути хорошою людиною. URL: <https://www.readmodo.com/misto-divchat-elizabet-gilbert/> (дата звернення: 27.10.2022)
2. 8 речей, які ми не знаємо про Елізабет Гілберт. URL: <https://starylev.com.ua/blogs/8-rechey-yaki-my-ne-znayemo-pro-elizabet-gilbert> (дата звернення: 26.10.2022)
3. Борщ Ю. Концепт кохання в романі Е. Гілберт «Їсти. Молитись. Кохати» : маг. дис. Острог, 2020. 90 с. URL : https://theses.oa.edu.ua/DATA/1326/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%91%D0%BE%D1%80%D1%89%20%D0%AE._%20%D0%97%D0%9C%D0%90-6.pdf (дата звернення: 14.03.2023)
4. Ватченко С.А., Владимірова М.С. Ведущие поэтикальные характеристики тривиальной литературы и её субформы. *Наука и образование без границ*, 2013. URL: https://www.rusnauka.com/35_OINBG_2012/Philologia/8_120907.doc.htm (дата звернення: 14.03.2023 р.)
5. Вебер М. Город. Макс Вебер. Избранное. Образ общества. Москва: Юрист, 1994. 702 с.
6. Вершинина Д. Б. Грани женской эмансипации в судьбах и творчестве британских писательниц XVIII–XIX вв.. Проблемы метода и поэтики в мировой литературе. Межвуз. сб. науч. тр. Перм.ун-т; Отв. ред. Н.С. Бочкарева. Пермь, 2005. С. 8.
7. Воейкова А. А., Балабас Н. Н., Борисова И. В. Характерные черты экспрессивного синтаксис в романе Э. Гилберт «Ешь, молись, люби». Современное педагогическое образование. 2021. № 2. С. 151–155.

8. Гергель О. В. Гендерный аспект сравнений в произведениях жанра чиклит. Филологические науки. Вопросы теории и практики № 10 (28). Тамбов, 2013. С. 59–61.
9. Гилберт Е. Законный брак. Москва : Рипол Классик, 2010. 384 с. й
10. Елізабет Гілберт URL: https://www.wiki.uk-ua.nina.az/%D0%95%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D1%82_%D2%90%D1%96%D0%BB%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%82.html (дата звернення: 26.10.2022)
11. Ефімов Л.П. Стилїстика англійської мови. Вінниця: Нова книга, 2004.
12. Кисельова А. Гендер у художньому тексті: дослідження впливу статі автора та персонажів на лексику літературного твору. Науковий вісник Чернівецького університету / Наук. ред. В. В. Левицький. Вип. 156. Чернівці : Рута, 2003. С. 126.
13. Книжка на вихідні: "Місто дівчат" Елізабет Гілберт. Vogue UA. URL: <https://vogue.ua/ua/article/culture/knigi/kniga-na-vyhodnye-gorod-zhenshchin-elizabet-gilbert.html> (дата звернення: 27.10.2022)
14. Колісниченко Н. Ю. Лінгвопоетика німецьких та англомовних романів (romance, романс). Наука и образование без границ, 2012. URL: http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2012/Philologia/8_120907.doc. (дата звернення: 17.01.2016 р.)
15. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т.2 / Авт.-уклад. Ю. Ковалів. – К: ВЦ «Академія», 2007. 624 с.
16. Морозова І. Б., Репушевська І. І. Жіночий роман і «чік-літ»: вербальні особливості. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2019. №38. С. 21–24.
17. Павличко С. Теорія літератури. Київ : Основи, 2009. 680 с.
18. Репина Л. П. История и социология : основные тенденции в современной англо-американской урбанистике / Л. П. Репина // История и историки : историографический ежегодник. – М., 1989. – С. 88–111.

19. Рецензія про книгу “Місто дівчат”. URL: <https://ternopoliany.te.ua/biznes-ta-finansy/72019-retsenziia-pro-knyhu-misto-divchat> (дата звернення: 14.03.2023)
20. Улыбина Е. В. Субъект в пространстве женского романа. Пространства жизни субъекта. Единство и многомерность субъектнообразующей социальной эволюции : монография / под ред. Э. В. Сайко. Москва : Наука, 2004. С. 538–555.
21. Гілберт Елізабет. Місто дівчат. URL: <https://www.litlib.net/bk/137159/read> (дата звернення: 14.03.2023)
<http://flibusta.site/b/609081/read>
22. Штогрин М.В. Урбаністичні топоси сучасної української літератури: традиції та трансформації (2000-2014 рр.): дис. ... канд. філол. наук:10.01. Житомир, 2016. 177 с.
23. Юлія Саніна показала свою книжкову полицку URL: https://lifestyle.24tv.ua/yuliya_sanina_pokazala_svoyu_knizhkovu_polichku_yaki_knizhki_radit_zirka_n1289840 (дата звернення: 27.10.2022)
24. An education in love. The Spectator World . URL: <https://spectatorworld.com/book-and-art/city-of-girls-elizabeth-gilbert/> (дата звернення: 27.10.2022)
25. Canfield D.: In her new novel, Elizabeth Gilbert wants to take away all your troubles // Entertainment. URL: <https://ew.com/author-interviews/2019/06/03/elizabeth-gilbert-city-of-girls/> (дата звернення 13.08.2023)
26. Charles Ron. In Elizabeth Gilbert’s ‘City of Girls,’ a young woman discovers the joys of sex. URL: https://www.washingtonpost.com/entertainment/books/in-elizabeth-gilberts-city-of-girls-a-young-woman-discovers-the-joys-of-sex/2019/06/03/9c84f0f2-85a3-11e9-a870-b9c411dc4312_story.html (дата звернення: 27.10.2022)
27. City of Girls by Elizabeth Gilbert review - hymn to female desire. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/books/2019/jun/17/city-of-girls-elizabeth-gilbert-review> (дата звернення: 27.10.2022)

28. City of Girls. Bloomsbury. URL: <https://www.bloomsbury.com/uk/city-of-girls-9781408867068/> (дата звернення: 27.10.2022)

29. Drell Cady. Elizabeth Gilbert's 'City of Girls' Is a Loving Ode to Promiscuous Women. Marie Claire Magazine. URL: <https://www.marieclaire.com/culture/a27634213/elizabeth-gilbert-city-of-girls/> (дата звернення: 27.10.2022)

30. Elizabeth Gilbert's 'City of Girls' Will Change How We Think About Sex—And Women's Bodies. Marie Claire. URL: <https://www.marieclaire.com/culture/a28134784/elizabeth-gilbert-city-of-girls-book-interview/> (дата звернення: 16.09.2023)

31. Ferriss, S. Chicks, Girls and Choice: Redefining Feminism [Text] / S. Ferris and M. Young. – Junctures.: The Journal for Thematic Dialogue 6, 2006. P. 87–97.

32. Harvey D. Consciousness and the Urban Experience. – Oxford : Blackwell, 1985. – 470 p.

33. Jennifer Egan. Review: 'Eat, Pray, Love,' by Elizabeth Gilbert URL: <https://www.nytimes.com/2021/10/21/books/review-eat-pray-love-elizabeth-gilbert.html> (дата звернення: 15.03.2023)

34. Reading mouse: Book Pharmacy. “Місто дівчат” Елізабет Гілберт. URL: <https://readingmouse.wordpress.com/2020/01/26/%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE-%D0%B4%D1%96%D0%B2%D1%87%D0%B0%D1%82-%D0%B5%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D1%82-%D2%91%D1%96%D0%BB%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%82/> (дата звернення: 16.09.2023)

